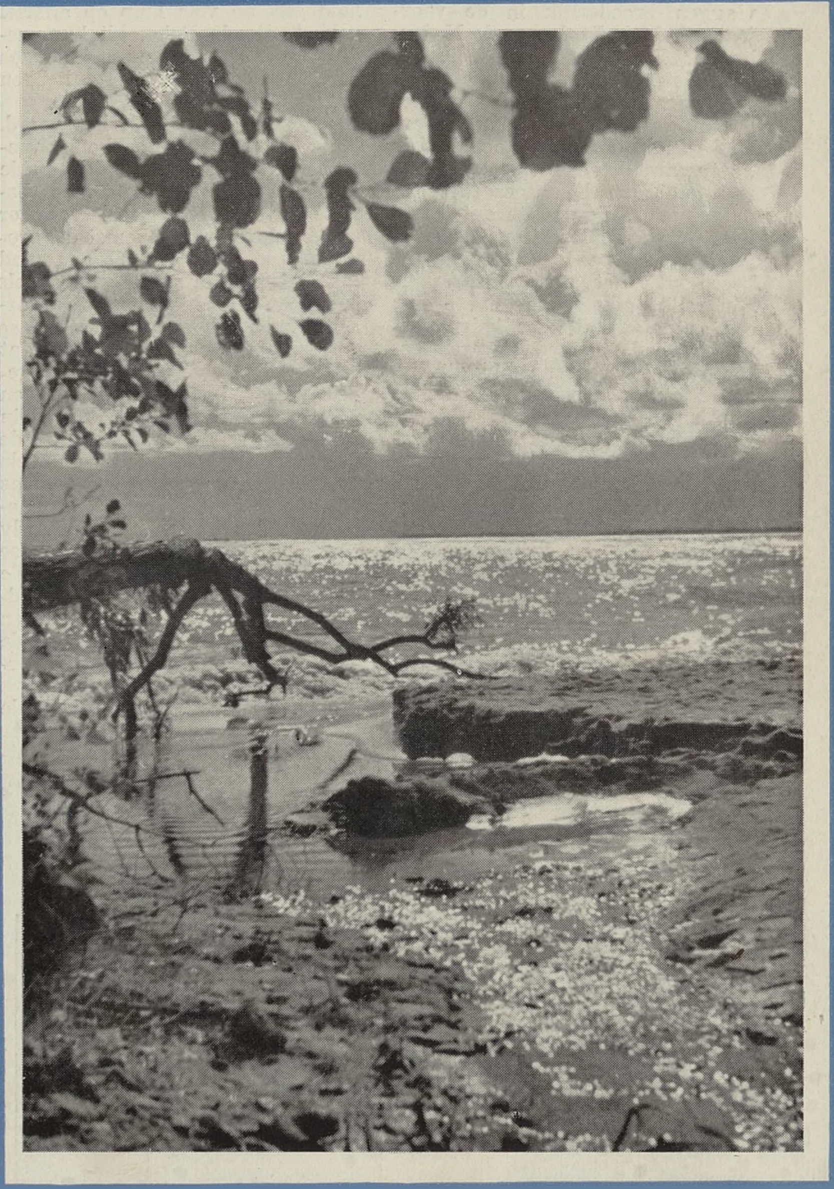
Prijs f 0.50

5e JAARGANG No. 6
JUNI 1951

NEDERLAND POLEN

UIT DE INHOUD:

UITGAVE DER VERENIGING
NEDERLAND-POLEN

Gezicht van het dorp Dzierzożno op het Oostzeestrand.

Tentoonstelling „Warszawa herrijst in vrede" in Amsterdam

De Chargé d'affaires Alexander Leyffel en Burgemeester d'Ailly.

Burgemeester d'Ailly bekijkt met mevr. Leyffel de tentoonstelling.

Tentoonstelling „Warszawa herrijst in Vrede"

Op het Jan Willem Brouwersplein te Amsterdam wapperden op een zonnige namiddag in Mei 2 grote vlaggen broederlijk in de voorjaarswind: de Poolse en de Nederlandse. Het was, om precies te zijn, de 18e Mei, en deze vlaggen waren het teken, dat op het bureau van de Vereniging Nederland—Polen de tentoonstelling „Warszawa herrijst in vrede" gereed was om haar bezoekers te ontvangen. Enige grote auto's van het Corps Diplomatique stonden temidden van vele andere geparkeerd voor het statige huis, binnen welks muren zich om 5 uur een groot aantal genodigden verzameld had, toen de burgemeester van Amsterdam, Mr d'Ailly, aan kwam rijden om de officiële opening te verrichten.

De voorzitter van de Ver. Nederland–Polen, de Heer S. van Praag, sprak een kort begroetingswoord, waarna de Poolse zaakgelastigde, de Heer Leyfel, een indruk gaf van wat de Polen hebben moeten presteren om in een zo zwaar verwoest land als het hunne de oorlogsschade te boven te komen, een prestatie, die als 't ware zijn hoogtepunt vond in de ongelooflijk snelle wederopbouw van de stad, die als één grote puinhoop na de verjaging van de Nazi's achterbleef. De heer Leyfel sprak in dit verband ook over de sterke vredeswil van het Poolse volk en hij wijdde woorden van dankbaarheid aan de vele hulp op allerlei gebied, die de Polen bij hun wederopbouw van hun socialistisch buurvolk, de Sowjet Unie, hebben mogen ontvangen.

Daarop nam Mr d'Ailly het woord. Hij wees op de overeenkomst tussen Polen en Nederland: beide hadden zwaar van de Duitse bezetting te lijden gehad. Maar er was bij deze overeenkomst dit grote verschil, dat terwijl een stad als Amsterdam toch grotendeels behouden uit de oorlog te voorschijn was gekomen, Warszawa zo meedogenloos verwoest was, dat men het niet voor mogelijk had gehouden op deze puinmassa's een nieuwe stad te bouwen. Terwijl in Amsterdam de Jodenbuurt de droevige aanblik bood van vele verlaten en ingestorte huizen, was het ghetto in Warszawa één massa puin. En burgemeester d'Ailly eindigde dan ook met de Poolse bevolking, en in het bijzonder de dappere bewoners van de hoofdstad Warszawa, geluk te wensen met wat zij bereikt hadden bij de opbouw van hun geteisterd vaderland.

Hierna liepen alle aanwezigen de verschillende zalen door, waar prachtige, duidelijke foto's en plattegronden een onvergetelijk beeld geven van het oorlogsgeweld en de verwoestingen, maar waar men ook kan zien, hoe thans stadswijk na stadswijk uit de grond rijst, hoe oude historische gebouwen voor verval behoed en geheel gerestaureerd worden, en hoe allen, mannen, vrouwen en jongeren opgenomen worden in het stormachtig tempo, waarmee gewerkt wordt. Er stond iemand naast me, die mij toefluisterde: „Eigenlijk is het een pleonasme, dubbel-op gezegd, „Warszawa herrijst in vrede". Hoe zou Warszawa, of welke andere stad ook, ooit in oorlog kunnen herrijzen?" — Ja, dat mag dan waar zijn, maar desondanks ben ik met klem opgekomen voor die woorden „in vrede". Want dat is misschien wel de grote betekenis van deze tentoonstelling, dit geloof in vrede, dit bouwen aan de toekomst, dit geloof aan een toekomst in vrede, welk geloof spreekt uit de bezielde toewijding, uit de alles opofferende ijver, waarmee daar in Warszawa puin wordt geruimd, uit de energie, waarmee er wordt gebouwd, gemetseld en getimmerd. Het straalt uit van alle wanden van de tentoonstelling en het kan niet anders of alle bezoekers nemen hiervan iets mee naar huis.

P. E. E.

Burgemeester d'Ailly opent de tentoonstelling.

De gasten in levendig gesprek op de tentoonstelling.

Ook de tuin werd in de tentoonstelling betrokken.

MAANDBLAD TER BEVORDERING DER ECONOMISCHE EN CULTURELE BETREKKINGEN

Redacteuren:
S. van Praag
M. Górzyński

Postrek. 518467
Penningm. v. d.
Ver. Nederland-
Polen - Leiden

Nederland-Polen

Redactie-Secretariaat: (Redakcja i Administracja) J. W. Brouwersplein 7 - Telefoon 20992 - Amsterdam

350.000 demonstranten bij de Mei-optocht te Warszawa

Reeds herhaaldelijk hebben we doen uitkomen, dat alles in het hedendaagse Polen ondergeschikt wordt gemaakt aan de handhaving van de vrede, zonder welke het grootste doel — de socialistische opbouw in het kader van het zesjarenplan — niet verwezenlijkt kan worden.
De Poolse President, Boleslaw Bierut, heeft bij gelegenheid van de luisterrijke 1 Mei viering nogmaals in welsprekende bewoordingen in alle duidelijkheid uiteengezet, dat Polen met alle gelijkgezinde volkeren alles wil doen, om de mensheid te beveiligen tegen het vreselijk ongeluk, dat boven haar hoofd hangt. Waar nu iedere ware vredesvriend deze woorden met volledige instemming zal begroeten, leek het ons gewenst een paar belangrijke gedeelten uit deze 1 Mei rede in ons blad op te nemen. Ook of beter gezegd juist bij het vredelievende Nederlandse volk zal zij een volle weerklank vinden.

Rede van President Boleslaw Bierut op de 1 Mei-manifestatie te Warszawa

Kameraden, werkende mensen van stad en land, Polen.

Opnieuw wapperen onze 1 Mei-vaandels over de straten van de Poolse steden en dorpen. Krachtig, verheugd, trots en strijdvaardig zijn onze gelederen. Het gehele Poolse volk met zijn heldhaftige arbeidersklasse aan het hoofd viert heden de dag van broederschap van de arbeidende massa van heel de wereld. Wij worden verenigd door onze wil om de vrede in de wereld te versterken en door de wil om de krachten van ons dierbaar vaderland verder te vergroten. Nooit waren onze optochten zo hecht aaneengesloten en zo talrijk als vandaag. Laten zich dus in deze optochten de strijdvaandels der arbeiders hoog verheffen, laten onze liederen en leuzen krachtig weerklinken in de 1 Mei-optochten in het gehele land. Dit is immers de mars, waaruit het geloof spreekt van een gelukkige toekomst voor het Nieuwe Polen.

Het heldhaftige Poolse volk verenigt zich en groeit in kracht

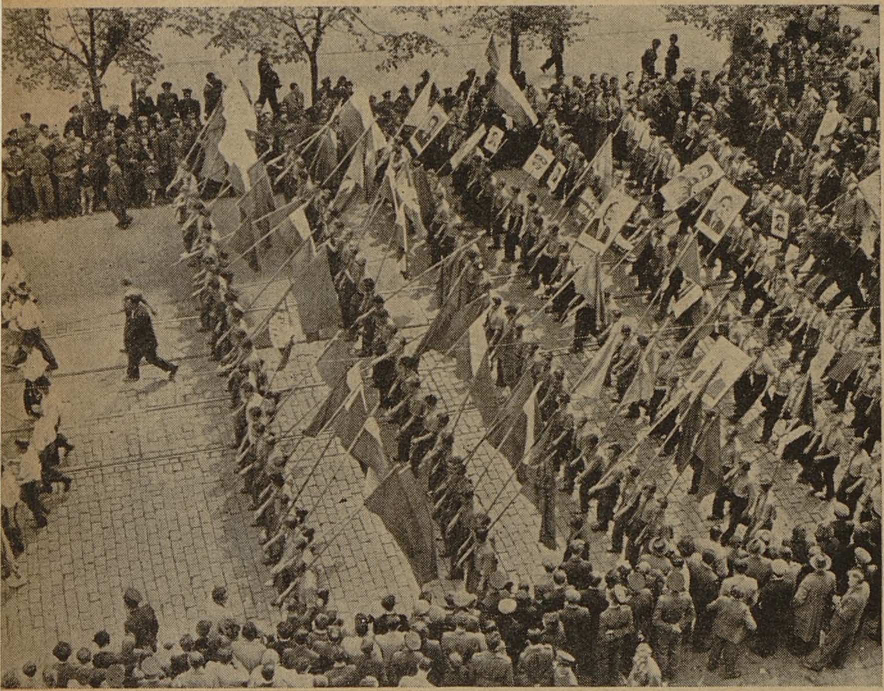
Rond de arbeidersklasse en steunend op haar politieke overwinningen, op de resultaten van haar onverwoestbare scheppingskracht en op het zich steeds hoger verheffend geraamte van de socialistische opbouw, verenigt ons heldhaftige Poolse volk zich en groeit in kracht. Zes jaren zijn voorbijgegaan sedert het ogenblik der bevrijding, en in de loop van die jaren zijn ons land en ons volk onherkenbaar veranderd. Waarheen wij ook de ogen wenden, overal wordt hard gewerkt, overal verrijzen de steigers voor nieuwe gebouwen, roken de schoorstenen van nieuwe fabrieken en brommen de tractoren op de velden. Voor het eerst in zijn geschiedenis wordt Polen een land van moderne industrie en daarop gesteunde landbouw. De bevolking der steden is bij ons reeds talrijker geworden dan de plattelandsbevolking, de productie der industrie verandert het economisch karakter van het land. En dat betekent, dat de productiekrachten van Polen van jaar tot jaar onweerstaanbaar zullen groeien en het volk een steeds snellere toename van cultuur en welstand zullen verzekeren.

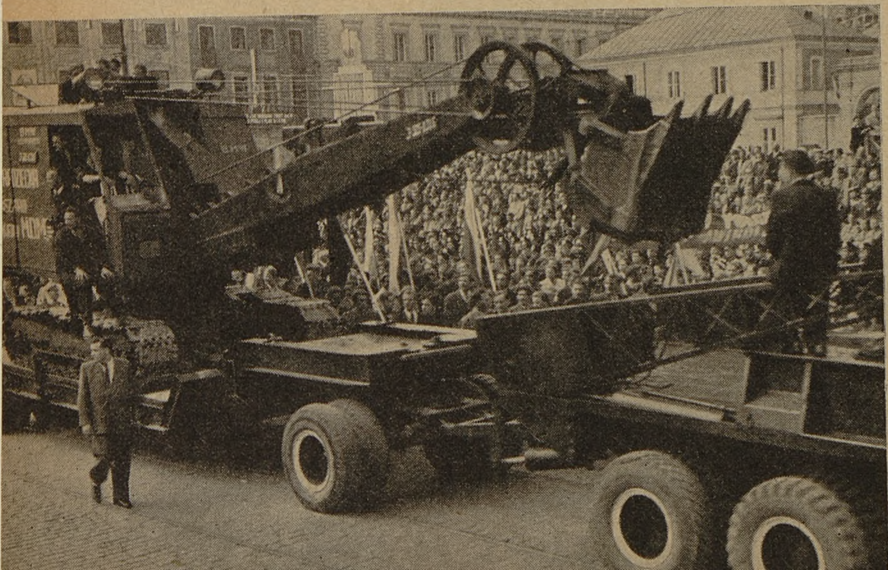
De imposante Mei-optocht in Warszawa

Wij weten, dat dit de blijvende richting van onze economische ontwikkeling is en dat met ieder jaar het tempo der industrialisatie van Polen sneller zal worden. Wij weten eveneens, dat dit de gunstigste ontwikkelingsgang is voor een volk, de weg van de snelste ontwikkeling van zijn krachten, zijn cultuur, zijn rijkdom en

zijn betekenis in de wereld. De arbeider, de boer en de intellectueel verenigd door de scheppende gedachte aan de opbouw van een rechtvaardig, sterk en gelukkig Polen, een socialistisch Polen, vormen thans de hechte, grote en enige werkelijke kracht, die vorm geeft aan de toekomst van het Poolse volk. En dit is een onoverwinnelijke kracht, want zij wordt gesteund door een krachtige en onverbrekelijke vriendschap met alle volkeren.

— Kameraden, vrienden.

Onze arbeid is groot en scheppend, onze weg is duidelijk aangegeven en betrouwbaar. Laten wij dus onze gelederen nog krachtiger sluiten in het nationale front van strijd om de vrede en om het zesjarenplan, om de blijvende onafhankelijkheid van ons land. Laat ons offervaardige en onvermoeibare bouwers aan de vrede zijn in dienst van de gehele mensheid, en oprechte offervaardige patriotten in dienst van ons vaderland. — Laat ons geen ogenblik vergeten, dat onze tegenstanders haat zaaien tegen ons land, tegen de successen van ons volk. Laat ons daarom onze waakzaamheid steeds verscherpen. —

Laat ons allen onze heilige plicht vervullen in de strijd om de vrede en de voorspoed van Polen.

De 1 Mei-dag mobiliseert ons ieder jaar tot een nieuw offensief in de strijd om het socialisme, tot een nieuwe overwinning over de moeilijkheden in de strijd om de versterking en de bloei van het Nieuwe Polen.

Ondanks de kleingelovigen en de kleinmoedigen zijn wij er in geslaagd ons land op te heffen uit de ruïnes. Wij zijn er in geslaagd de grote moeilijkheden in de voedselvoorziening, veroorzaakt door de verwoestingen en de chaos van de oorlog, te overwinnen.

Wij zijn er in geslaagd de Herwonnen Gebieden in cultuur te brengen en hun een ononderbroken ontwikkeling te verzekeren.

Wij zijn er ondanks het gemopper van de ontevredenen in geslaagd een machtig enthousiasme te wekken in de harten van onze jeugd en volwassenen, om onze industrie krachtig uit te breiden en de landbouw op een hoger peil te brengen.

Het lijdt dus geen twijfel, dat wij er in zullen slagen datgene uit te

Bij de foto's:

Foto links boven:

Een gedeelte van de vermakelijkheden, welke op verschillende plaatsen in Warszawa hebben plaatsgevonden

*

Foto midden:

Polen's jeugd trekt voorbij

*

Foto onder:

De bouwvakarbeiders van de Marszałkowska-woonwijk in de optocht van de Mei-manifestatie

*

Foto rechts:

President Bierut te midden van regeringsvertegenwoordigers en gasten, aanschouwt het defilé

roeien, wat nog verkeerd is in ons leven, wij zullen er in slagen een eind te maken aan de zielloze bureaucratie, wij zullen er in slagen meedogenloos een eind te maken aan de eigenwaan van betweters, die de regelmatige gang van zaken in ons Nieuwe Polen in gevaar brengen.

Wij zullen de arbeidende mens met nog meer zorg en bescherming omgeven.

Kameraden en vrienden.
Arbeiders, boeren en intellectuelen.
Broeders en zusters.

Het zesjarenplan is een programma van strijd om de vrede met de daad. Laat ons dus allen onze heilige plicht vervullen in de strijd om de vrede en de voorspoed van Polen.

Laten wij nog harder, nog harder werken ter wille van de beveiliging van onze haardsteden, onze families en onze kinderen.

Wij zullen hiertoe in staat zijn dank zij de groeiende politieke bewustheid van het gehele volk, dank zij de trouw aan de strijdbare tradities van onze dappere arbeidersklasse, dank zij de arbeidzaamheid van onze boeren, dank zij de talenten en de kennis van onze jonge en oude intellectuelen.

Laat ons dus de gelederen sluiten in onze 1 Mei-optochten en onze strijdvaandels opheffen. —

— Laat 1 Mei gevierd worden. Eer en lof aan de stootarbeiders. Een groet aan onze wakkere jeugd. Een groet aan de strijders voor de vrede over heel de wereld.

Leve de blijvende vrede en vriendschap tussen de volkeren.

Het comité voor de strijders voor de vrede bereidt het volksreferendum voor

Vredesreferendum in Polen

De eerste helft van de maand Mei stond in Polen in het teken van een volksreferendum. Het gehele Poolse volk kwam in beweging. Alle lagen van de bevolking, arbeiders, boeren, intellectuelen, mensen van verschillende politieke overtuiging, burgers, die zich anders nooit met politiek bemoeien kwamen in actie. De pers, de bioscopen, de kansels, de clublocalen in de fabrieken, door alles weerklonk de propaganda voor de vrede. Wij achtten het onze taak, onze lezers iets over deze levensuiting van de Poolse bevolking te vertellen.

De laatste politieke gebeurtenissen, vooral het dreigend gevaar van de Duitse herbewapening, alarmeerden het gehele Poolse volk. Niemand kent de gevolgen van een oorlog beter dan de Polen. Daarom vond de oproep van de Wereldvredesraad zulk een eenstemmige weerklank. Honderdduizenden actieve strijders voor de vrede hebben zich reeds ter beschikking gesteld om de actie onder de bevolking bekend te maken; zo in Warszawa 22.000, in het wojewodschap Katowice 55.000, in het landbouwgebied van Olsztyn 14.000, enz. De Boerendag op de eerste Pinksterdag stond geheel in het teken van het vredes-referendum en was in werkelijkheid één gesloten wilsuiting, waarvan de betekenis nog onderstreept werd door de aanwezigheid van talrijke leden van de regering en andere officiele persoonlijkheden bij de in alle delen van het land gehouden Pinkstervieringen.

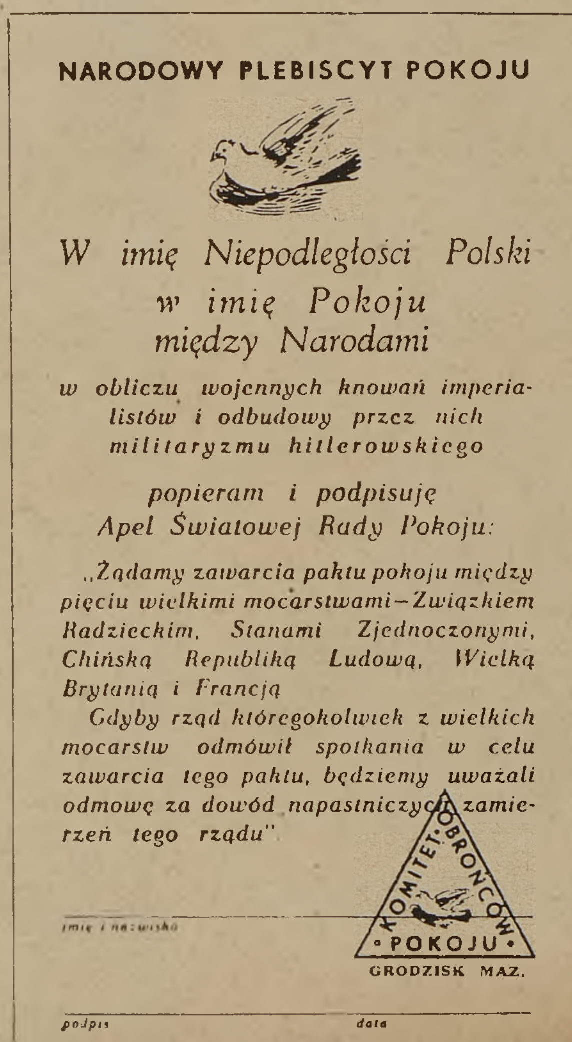
De patriottische wil tot behoud van de onafhankelijkheid van het land, de strijd voor de vrede, de vrede tussen de volkeren, tegen de steeds openlijker bewapening van het Duitse neo-fascisme kwamen overal tot uitdrukking en openbaarden zich in een onverbrekelijke eenheid. Of het nu ging om de professoren van de medische faculteit in Warszawa, die hun collega's in de West-Europesche landen opriepen gemeenschappelijk met hen te strijden voor de vrede, omdat deze alleen een algemene vooruitgang in de wetenschap garandeert, of om de actie van de Poolse clerus of andere leidende persoonlijkheden uit de Katholieke bevolking, allen verbond dezelfde geest, dezelfde wil, die hun aller houding bepaalde en hen tot actieve vredesstrijders maakte.

Zo waren het leidende figuren in het Katholieke leven, die hun geloofsbroeders in het land tot actieve deelname aan de strijd voor de vrede opriepen. Op een van deze bijeenkomsten, die in Warszawa plaats had, waren talrijke Katholieke publicisten aanwezig, o.a. de redactieleden van bijna alle religieuse bladen en theoretische, sociaal en cultuurpolitieke tijdschriften van de Katholieke bevolking, zoals „Dziś i Jutro", „Słowo Powszechne", „Zycie i Myśl", het door de Karmeliterorde geredigeerde tijdschrift „Głos Karmelu", „Krolowa Apostolów", het door de Orde der Redemptoristen uitgegeven „Homo Dei", en het door de Orde der Salvatorianen uitgegeven tijdschrift „Salvator".

In dezelfde overtuiging van de noodzakelijkheid van een actieve strijd voor de vrede, kwamen kortgeleden in Warszawa 180 leden van de hogere en lagere Katholieke clerus in dit gebied bijeen, om — evenals op soortgelijke vergaderingen 42 geestelijken uit het wojewodschap Gdańsk, 60 geestelijken en nonnen van het wojewodschap Bydgoszcz, 300 geestelijken, nonnen en Katholieke leiders van het wojewodschap Poznań en hun geestelijke broeders in Szczecin en andere wojewodschappen het deden — eensgezind uiting te geven aan de stem van hun geweten.

„Onze plicht als priester en als burger is het" — zo verklaarden de Katholieke geestelijken en hoogwaardigheidsbekleders met kracht — „te protesteren tegen het uitroeien der mensheid. Wanneer wij de vrede op aarde prediken, dan houdt dat in, dat wij van de kansel af aan de gelovigen de betekenis van het volksreferendum duidelijk maken en al onze medebroeders, nonnen en monniken oproepen in gemeenschap met het gehele Poolse volk de Berlijnse oproep van de Wereldvredesraad te ondertekenen, om op deze wijze onze nationale solidariteit te tonen en onze bijdrage tot het verwerkelijken van de wereldvrede te leveren."

Wij meenden de aandacht te moeten richten op de houding van het Katholieke volksdeel in de strijd voor de vrede, omdat hier in Nederland de onjuiste mening heerst, als zou de Katholieke geestelijkheid in Polen zich afzijdig houden van de grote vredesbeweging.

NARODOWY PLEBISCYT POKOJU

W imię Niepodległości Polski
w imię Pokoju
między Narodami

w obliczu wojennych knowań imperialistów i odbudowy przez nich militaryzmu hitlerowskiego

popieram i podpisuję
Apel Światowej Rady Pokoju:

„Żądamy zawarcia paktu pokoju między pięciu wielkimi mocarstwami – Związkiem Radzieckim, Stanami Zjednoczonymi, Chińską Republiką Ludową, Wielką Brytanią i Francją

Gdyby rząd któregokolwiek z wielkich mocarstw odmówił spotkania w celu zawarcia tego paktu, będziemy uważali odmowę za dowód napastniczych zamierzeń tego rządu"

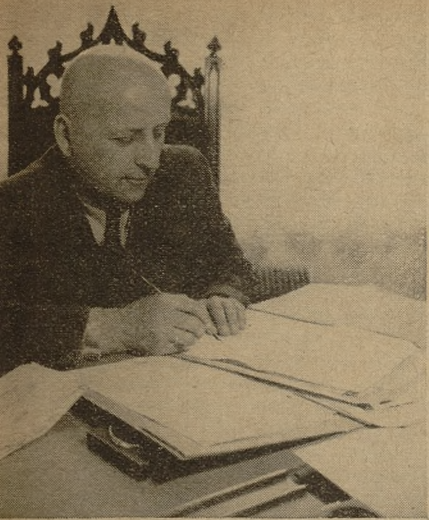
KOMITET OBROŃCÓW POKOJU
GRODZISK MAZ.

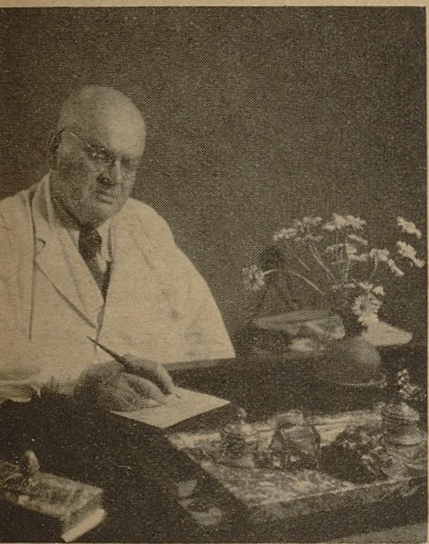
imię i nazwisko

podpis

data

De Poolse tekst van het referendum dat reeds door meer dan 17.000.000

Vooraanstaande mannen van de wetenschap ondertekenen het vredesappèl:
Foto boven: *Prof. Michalowicz*
Foto midden: *Prof. Kasprzak Deken Academie voor wetenschappen*
Foto onder: *Rector Czubalski*

DE HAVEN VAN SZCZECIN

op volle kracht!

Szczecin is de tweede Poolse haven na Gdynia en Gdańsk; het is de haven die de gemakkelijkste verbinding over water met het Poolse kolenbekken bezit. Dit feit is van grote betekenis voor de Poolse steenkoolexport.
Vanuit Szczecin lopen goed aangelegde verbindingswegen naar de twee democratische landen, die geen toegang naar zee bezitten, t.w. Tchechoslowakije en Hongarije. Szczecin is bovendien de dichtstbijzijnde en grootste haven, die aan de Oost Duitse Republiek grenst.
Binnen het kader van het Zesjarenplan zal de eerste etappe in de aanleg van het Boeg-Odrakanaal worden voltooid, welk kanaal in de toekomst een gedeelte zal vormen van de grote waterweg, die Szczecin met de Zwarte Zee zal verbinden.
Szczecin is derhalve een groot centrum voor het transitoverkeer en levert tevens een belangrijke bijdrage voor de gemeenschappelijke zaak van de Oost Europese staten, die met Polen door vriendschappelijke betrekkingen en een steeds nauwer wordende samenwerking verbonden zijn. De betekenis van Szczecin voor de Poolse overzeese handel neemt dan ook van jaar tot jaar toe. In 1949 bijv. werd in deze haven 26% verricht van het totaal aan verladingen voor de zeescheepvaart, en in 1950 reeds 33%, terwijl in 1955 dit percentage zal toenemen tot 38%.
De grote en nieuwe taken, welke deze haven te wachten staan, vereisen in de eerstkomende tijd een uitbreiding van zijn installaties. Onder het Zesjarenplan zal een geheel nieuw terrein voor verlading ontstaan ten behoeve van de binnenscheepvaart. Een totaal nieuw haventerrein — dat betekent de bouw van betonnen kaden, een uitbreiding van de spoorlijnen in de haven zelf, en tevens het installeren van nieuwe kranen, de bouw van nieuwe pakhuizen, nieuwe werkplaatsen enz. Dank zij dit nieuwe terrein zal de verladingscapaciteit kunnen worden verhoogd en zullen de schepen met een grotere tonnage sneller en beter kunnen worden bediend.
Als men de grootte van de havenomzet in 1949 op 100 stelt, dan bedroeg deze in 1950 116, terwijl dit cijfer in het laatste jaar van het Zesjarenplan op 139 zal komen.

Het was een bijzonder moeilijke taak, die veel ijver en eerzucht vereiste, om deze haven weer op te bouwen en in bedrijf te nemen. Het is daarom wel eens de moeite waard, zich een denkbeeld te vormen van hetgeen tot nog toe in de haven van Szczecin tot stand is gebracht, hoeveel inspanning dit heeft gekost en welk een grote reden voor triomf het voor Polen is, dat de haven reeds sedert enige jaren normaal functionneert.
Nog 4 jaar geleden was er niets in het Mijnbekken; of om het wat nauwkeuriger te zeggen: er waren slechts moerassen en ruisende rietstengels.
Zij, die reeds 6 jaar lang in de haven werken, zullen ons nog kunnen vertellen — dat de bassins en het kanaal naar Swinoujście waren dichtgeslibd en dat ze bedolven waren onder wrakken van schepen, die tijdens de oorlogshandelingen waren gezonken; dat op de kade voor de binnenvaart instortende pakhuizen werden aangetroffen; dat het spoorwegnet bijna geheel was vernield.
De ene taak verdrong de andere. De haven van Szczecin moest niet alleen weer worden opgebouwd, maar ook uitgebreid.
Dit vereiste de economische ontwikkeling van het Nieuwe Polen. De Poolse steenkool deed zijn intrede in het buitenland en er waren grondstoffen nodig voor de uitbreiding van de industrie.
Toen dus de bassins en kanalen van wrakken waren gezuiverd, toen de gezonken en beschadigde verladingsinstallaties te voorschijn waren gehaald en zo goed en zo kwaad als het ging, in gebruik waren genomen, toen het electriciteitsnet was hersteld, en toen de voornaamste reparaties aan de havenpakhuizen waren verricht, toen eerst ging men over tot de uitbreiding. Het belangrijkst was de uitbreiding van het terrein dat bestemd was voor de verlading van stortgoederen: nl. steenkool en erts.
In 1948 werd in het Mijnbekken, vanwaar de Poolse steenkool naar het buitenland wordt vervoerd, de eerste hijskraan, die in Tchechoslowakije was geconstrueerd, in exploitatie genomen. Daarna volgde de ene hijskraan na de andere. De laatste hiervan waren reeds volkomen Pools fabrikaat. Op de plaats, waar vroeger de rietstengels ruisten, verrezen nieuwe be-

tonnen kaden, pakhuizen, handelsgebouwen en er werden daar spoorrails aangelegd. Met deze rails ging het helemaal niet zo eenvoudig. Immers, het was niet voldoende een spoorwegnet tot stand te brengen op de afzonderlijke kaden. Nodig was een heel groot station, een centraal goederenemplacement ten gebruike van de haven en een viaduct. In twee jaar tijds werd een groot spoorwegcentrum opgebouwd.
De opbouw van het Mijnbekken was het voornaamste probleem van het driejarenplan voor de haven van Szczecin. Het voornaamste, maar niet het enige. Tijdens onze wandeling langs de haven zijn wij n.l. op een kade terecht gekomen, waar de verlading voor de binnenscheepvaart plaats vindt. Deze kade is eveneens nieuw, evenals de pakhuizen. Het gehele terrein is erop ingesteld, dat het verladen op efficiente, snelle en goedkope wijze plaats vindt.
Maar als wij 's avonds naar de haven kijken, dan zien wij aan de linkerzijde een rij lichten.
Dat is de Tchechoslowaakse haven „Eva". Op grond van het verdrag met Tchechoslowakije werd deze gebouwd door Poolse arbeiders en ingenieurs.
Van maand tot maand wordt de uitrusting van de haven geperfectionneerd en gemoderniseerd. De tijd, dat elke zak die gelost werd of op een schip werd geladen, moest worden vervoerd met een kruiwagen en daarna met de hand moest worden neergezet, behoort tot het verleden. Tot het verleden behoort ook het installeren van hijskranen, waarvan het draagvermogen 1,5 ton bedroeg. Tegenwoordig worden de goederen naar het pakhuis vervoerd op electrische wagentjes; in de pakhuizen werkt men met transportbanden, die de goederen naar hun eigen plaats in de opslagruimte brengen. De Poolse hijskranen hebben een draagvermogen van 7 ton.
Vanaf de kade van het Mijnbekken zijn rode steigers te zien en reusachtige nieuwe verladingsinstallaties: automatische kiepkarren, die een hele wagon met steenkool naar het schip brengen en deze meteen omkeren, zodat de lading op het schip wordt uitgestort. Voorts zal op een betonnen brug, die in het water uitkomt, nog dit jaar de modernste steenkooltransportband van Europa worden gemonteerd, waardoor de steenkool rechtstreeks vanuit de wagon op het schip wordt geladen.
Een belangrijke factor, die zijn invloed had op de ontwikkeling van deze haven, was ook de verandering in zijn organisatorische en economische structuur.
Hierbij werden nl. verschillende economische eenheden tot een groot economisch apparaat samengevoegd onder de naam „Havenadministratie Szszecin". Dank zij deze instelling werden alle problemen van de haven beter aangepakt, de taken van de socialistische planeconomie werden beter bestudeerd, de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het plan werd gecentraliseerd en tenslotte werden de productiekosten gecalculeerd en methoden uitgewerkt om deze te verlagen.
De haven werd een machtig, geheel vormend economisch organisme. Het plan voor 1950 werd door het bureau van de Havenadministratie Szczecin binnen de vastgestelde termijn uitgevoerd. Ongetwijfeld hebben hiertoe in de eerste plaats mensen medegewerkt — met toenemend verantwoordelijkheidsbesef, met nieuwe, socialistische arbeidsmethoden die in de haven evenzo worden toegepast als in de fabrieken, hoogovens en mijnen. Deze nieuwe arbeidsmethoden bestaan hoofdzakelijk uit een snelle bediening van de schepen, het 4-manssysteem aan de kranen, de nieuwe arbeidsmethoden van trimmers en stuwers — kortom, uit een op socialistische leest geschoeide verzorging van de schepen.

Poolse Classificatie van STEENKOOL

Ondanks zijn omvangrijke kolenproductie bezat Polen, evenals trouwens vele andere landen, geen scherp afgebakende classificatie van de steenkool. Overeenkomstig de verschillende mijnstreken bestaat er alleen een indeling van de geproduceerde soorten kolen, die zeer algemeen is gehouden en zich baseert op een in grove trekken gegeven beschrijving.
Deze methode kon er geen aanspraak op maken, nauwkeurig de waarde van de kolen weer te geven. Het Westelijk gedeelte van het mijngebied van Gorny Sląsk en Dolny Sląsk beschikt hoofdzakelijk over cokeskolen, die tot nu toe nog niet volgens één schema waren geclassificeerd.
De classificatie was tot nu toe hoofdzakelijk gebaseerd op de speciale eigenschappen van de kolenlagen. Zo deelde men de kolen minder in volgens hun eigenschappen, die men met analytische methoden had kunnen vaststellen, maar overwegend volgens een karakterisering van hun grondwaarde. Daarom stuitte men ook op begrippen, die betrekking hadden op de geografische oorsprong van de kolen. Zulk een waardering was volkomen waardeloos en bood geen enkele mogelijkheid tot verrekening of vergelijking met andere kolensoorten. De indeling van de kolen in handelsklassen, zoals die in de Poolse mijnbouw voor en ook nog na de oorlog gebruikelijk was, ging uit van bepaalde eigenschappen van de kolen, zoals elke mijn die opstelde. Grondslag voor de indeling vormde daarom niet parameters, die het resultaat zijn van de aanwending van bepaalde analytische methodes, maar de reacties van de kolen in bepaalde technische processen en ook de voorkeur en de gewoonten der verbruikers. Van 1 Januari 1949 af kwam hierin een wijziging en werd de verbrandingswaarde als grondslag voor de classificatie aangenomen.
De door de bezettingsmacht geformuleerde fundamentele indeling in klassen, die tot nu toe in de Poolse kolenmijnen was blijven bestaan, veroorzaakte grote moeilijkheden in de betrekkingen tussen de verbruikers, het verkoopapparaat en de producenten, daar er soms in één klasse kolensoorten waren, die wat betreft hun waarde en hun eigenschappen tijdens het verbruik onderling zeer grote verschillen vertoonden.
De thans vastgestelde classificering maakt een eind aan de willekeur bij het indelen. Ze heeft een algemeen karakter en voert scherp omlijnde, door getallen uitgedrukte factoren in. Deze classificatie is gebaseerd op analytische methodes, waarvan de toepassing geen complicaties veroorzaakt, zodat het mogelijk is, zich een precies beeld te vormen, om een zo nauwkeurig mogelijke vergelijking met de kolen van andere landen te kunnen maken.

Een classificatie van de steenkool is niets anders dan het vastleggen van zijn eigenschappen en grondslagen voor een systematisering, waaruit men dan richtlijnen voor een dienovereenkomstige aanwending en verwerking kan opstellen.

Er zijn buitengewoon veel mogelijkheden voor het verwerken van kolen, als gevolg van het ver uiteenlopen van hun geologische, physische, petrografische, chemische en technologische eigenschappen.

Het invoeren van een bepaalde waardering van de kolen, die met de wensen van alle belanghebbenden rekening houdt, is een uiterst moeilijke taak. En wel hierom:

1. Steenkool is een zeer gecompliceerde chemische substantie en de chemie heeft tot nu toe slechts een onbevredigend antwoord kunnen geven op de vraag, welke de structuur en de samenstelling is van bepaalde kolensoorten, die uit verschillende plantaardige substanties zijn voortgekomen, welke wederom op verschillende biogeochemische processen berusten.
2. Wat de kwaliteit betreft, zijn de kolensoorten zeer verschillend, wat tot gevolg heeft dat er vele types steenkool bestaan, die nauwelijks onder te brengen zijn in een classificatie-systeem, dat men op grond van de verschillende eigenschappen (petrografische, physisch-chemische, chemische) zou kunnen uitwerken.
3. De verschillende types kolen komen successievelijk te voorschijn, zodat de grenzen van bestaande typen, die zijn vastgesteld op grondslag van een bepaalde eigenschap, zich niet precies dekken met de grenzen, die op grond van een andere eigenschap werden aangegeven.
4. In kolen producerende landen zijn individuele classificaties gebruikelijk, die gebaseerd zijn op verschillende overleveringen en verschillende analytische methodes en dikwijls op karakteristieken met algemene en lokale aanduidingen (bijv. „Engelse kolen", „Silezische kolen"). Hierdoor ontbreekt er een grondslag, om internationaal tot overeenstemming te komen.
5. Elk van de verschillende eigenschappen en eigenaardigheden heeft weer invloed op de geschiktheid van de kolen, om voor bepaalde doeleinden te worden gebruikt.

Ondanks deze grote moeilijkheden hebben de Poolse deskundigen Dr. Ing. Roga en Dr. Ing. Laskowski, een ontwerp weten op te stellen voor een nieuwe Poolse classificatie van de steenkool, die het voordeel van overzichtelijkheid en ongecompliceerdheid bezit. Inplaats van de tot nu toe gebruikelijke beschrijvende methode, worden hier nauwkeurige getallen gebruikt, die op streng wetenschappelijke, analytische methodes zijn gebaseerd.

Deze classificatie is samengesteld uit twee nauw met elkaar verbonden delen. Het eerste deel draagt de eigenschappen van de norm.

PN
G-97002

en stelt een indeling van de kolen naar hun technische eigenschappen op. Deze indeling geeft dus een volledige rangorde van de kolensoorten met betrekking tot hun aanwendingsmogelijkheid bij verschillende der voornaamste technische processen:

Verbranding.
Ontgassing bij hoge temperaturen „verkoking" en vergassing).
Ontgassing bij lage temperaturen („halfverkoking").
Vergassing.
Distillatie.

Als voornaamste eigenschappen worden aangenomen:

De graad van verkoling.
De hoeveelheid vluchtige bestanddelen.
De graad van compactheid.
De uitzettingsdruk.
De contractie.
De plasticiteit.

In deze classificatie werden met de volgende cijfers aangeduid:

Hout	— 0	Steenkool	— 3
Turf	— 1	Anthracietkool	— 4
Bruinkool	— 2		

De bij de cijfers gevoegde, op de tweede plaats staande getallen betekenen een verdere indeling van de groepen natuurlijke duurzame brandstof in soorten volgens de hoofdindex (vluchtige bestanddelen, evenredig aan de graad van verkoling van het betreffende soort). Bij de steenkolen bestaan er 8 verkolingsindexen (van 31 tot 38), bij de anthracietkolen twee indexen (41 en 42). Bij deze classificatie is op de verkoling als factor heel duidelijk de nadruk gelegd, wat bij andere classificaties niet het geval is.

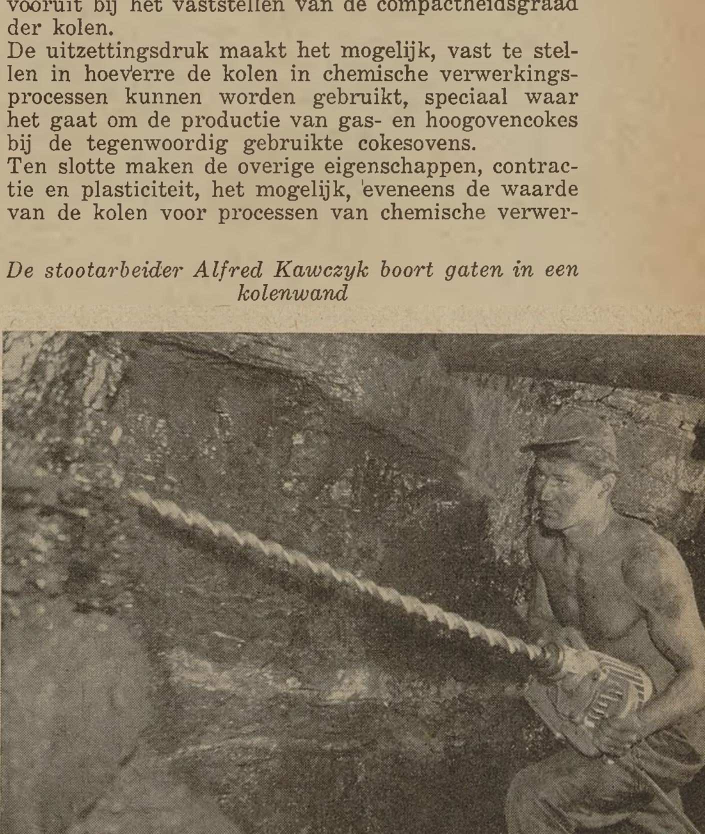
Met de hoofdeigenschap, de kwaliteit der vluchtige bestanddelen, wordt in alle gebruikelijke classificaties algemeen rekening gehouden. Hierbij worden echter de bestaande kolensoorten niet nauwkeurig genoeg van elkaar onderscheiden, want kolen met dezelfde hoeveelheid vluchtige bestanddelen kunnen door andere eigenschappen fundamenteel van elkaar verschillen en daardoor andere aanwendingsmogelijkheden bezitten.

Ook in andere classificaties ontmoet men de aanduiding „Graad van compactheid". Hiermee wordt de geschiktheid van de kolen, om in bepaalde technische processen te worden aangewend, aangegeven; het is een der belangrijkste eigenschappen waar het gaat om het tot cokes maken van de kolen. Voor het vaststellen van deze eigenschap bedient de Poolse classificatie zich van de zeer gemakkelijke en nauwkeurige methode van Dr. Ing. Rogas, welke methode kortgeleden in internationale kringen belangstelling en waardering heeft gevonden. De tot nu toe voor het vaststellen van de compactheid aangewende, uiteenlopende classificatiemethodes droegen een beschrijvend karakter en waren daarom onnauwkeurig, terwijl de resultaten ervan geen mogelijkheid tot vergelijking verschaften.

De methode van Dr. Ing. Rogas is beter dan al deze vroegere methodes en betekent een belangrijke stap vooruit bij het vaststellen van de compactheidsgraad der kolen.

De uitzettingsdruk maakt het mogelijk, vast te stellen in hoeverre de kolen in chemische verwerkingsprocessen kunnen worden gebruikt, speciaal waar het gaat om de productie van gas- en hoogovencokes bij de tegenwoordig gebruikte cokesovens.

Ten slotte maken de overige eigenschappen, contractie en plasticiteit, het mogelijk, eveneens de waarde van de kolen voor processen van chemische verwer-

De stootarbeider Alfred Kawczyk boort gaten in een kolenwand

king vast te stellen. Grondslag voor de indeling der kolen in de desbetreffende soorten vormen niet hun eigenschappen onafhankelijk van elkaar maar alle tezamen genomen. Voor het geval het moeilijk is, kolen bij een bepaalde soort in te delen op grond van een enkele parameter, beslissen verdere parameters.

De gaskolen bijvoorbeeld moeten elle in de classificatietabel opgesomde eigenschappen bezitten. Het bezit van die eigenschappen wordt uitgedrukt door een tweeledige index. Deze classificatie staat in verband met de classificatie volgens klassen

$$\frac{\text{PN}}{\text{G-97003}}$$

Pas deze beide normen geven een volledige classificatie der kolen. De classificatie naar klassen heeft vooral industrieel-economische betekenis. Ze heeft betrekking op de voor aflevering gereed zijnde kolen en wordt gebruikt bij de betrekkingen tussen leverancier en verbruiker.

Bij de classificatie naar klassen onderscheidt men twee groepen kolen:

gascokes-kolen (typen 33-37),
energetische kolen (typen 31, 32 en 38).

Bij de groep der gascokes-kolen werd als grondslag de zuiverheid van de kolen aangenomen, d.w.z. het asgehalte, dat de voorbereiding van de kolen door het toenameproces der verwerkte kolen tot uitdrukking brengt.

Deze is van betekenis bij het verwerken van kolen in gasfabrieken en cokesinstallaties. Met het oog op het feit, dat in chemische verwerkingsprocessen de grootte van de korrel van geen betekenis is, werd in tegenstelling tot de volgende groep, d.w.z. de groep der energetische kolen, het asgehalte der verschillende soorten niet vastgelegd. Hier werd met de verbrandingswaarde geen rekening gehouden, omdat die bij deze kolensoorten hoog is en geen wezenlijke afwijkingen met betrekking tot de voorkomende soorten vertoont.

De classificatie onderscheidt bij elk type van deze groep drie klassen:

Klasse I met een asgehalte tot 7,0 %,
Klasse II met een asgehalte van 7,1 tot 8,0 %
Klasse III met een asgehalte van 8,1 tot 9,0 %,

waarbij tot December 1953 bij type 33, d.z. gaskolen van klasse III een asgehalte tot 10 % toelaatbaar is. Als het asgehalte de aangegeven grenzen overschrijdt, valt de koolsoort in een lagere klasse en houdt op, gascokeskolen te zijn. In dit geval gaat hij over tot de groep energetische kolen, waar hij volgens de voor zijn groep geldende parameter in die bepaalde klasse wordt ingedeeld, zolang het asgehalte de voor de laagste klasse (III) voorgeschreven grenzen overschrijdt.

De grondslagen van de classificatie voor de groep der energetische kolen naar klassen zijn: verbrandingswaarde en zuiverheid (as) der sortimenten. De verbrandingswaarde in de groep der energetische kolen is zeer uiteenlopend. Ze is het resultaat zowel van de kwaliteit ener zuiver organische substantie, van de graad van verkoling en van het vochtigheidsgehalte, als van onbrandbare minerale bestanddelen.

Een volgens bovengenoemde beginselen opgestelde indeling der energetische kolen onderscheidt de zes volgende klassen:

Klasse I	Klasse IIa
Klasse Ia	Klasse IIb
Klasse Ib	Klasse IIc

Door de invoering van zes klassen inplaats van de tot nog toe bestaande drie, is deze classificatie voor de handel van grote betekenis.

De verbrandingswaarde beweegt zich tussen de verschillende klassen in 400 tot 500 k/cal en van de sortimenten tussen 100 tot 200 k/cal en met betrekking tot het asgehalte binnen de grenzen van 1 tot 2 %, zoals uit tabel 2 blijkt. Het belang van beide factoren is hier bijna gelijk. Als de verbrandingswaarde op het niveau van een hogere klasse blijft, kan de belangrijke vermeerdering van de as een daling van de kolen in het sortiment tot een daar direct op volgende lagere klasse bewerken. Wordt het asgehalte slechts weinig overschreden, dan is ongetwijfeld de factor der verbrandingswaarde beslissend.

Een hoger asgehalte betekent een meerdere ballast voor de kolenverbruiker, doordat zijn eigen kosten toenemen. Hier zal het mogelijk zijn, de kwestie op te lossen door een verlaging van de klasse of door een bonificatie in ieder concreet geval te regelen. De keuze tussen de hier genoemde oplossingen zal afhangen van de technische normen voor de kolenlevering. Deze normen zullen ter zijner tijd uitgewerkt worden.

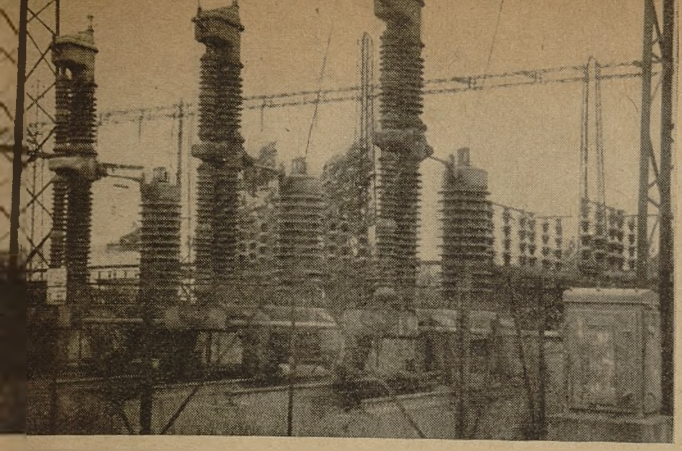
De nieuwe classificatie laat twee, door bepaalde verbruikers opgenoemde eigenschappen buiten beschouwing, en wel: vochtigheid en het smeltpunt van de as. Met het oog op het feit, dat uiterlijke (atmospherische) factoren het optreden ervan beïnvloeden, werd de vochtigheid bij de classificatie buiten beschouwing gelaten.

De smeltbaarheid van de as is voor industriebedrijven van belang. Tot nu toe ontbreken echter goede methodes om de smeltbaarheid van de as te bepalen.

De in laboratoria verkregen resultaten stemmen gewoonlijk niet overeen met de resultaten van de reactie van de kolen op het rooster in de industriële ondernemingen.

Met het asgehalte kan ook het smeltpunt dalen, maar onvoorwaardelijk is een toename van andere koleneigenschappen (verbrandingswaarde, gehalte aan vluchtige bestanddelen, enz.) ermee verbonden. Een onzuivere kolensoort, die bij ongunstig support van de andere parameters een hoog smeltpunt van as vertoont en na de veredeling over meer brandbare bestanddelen beschikt, bezit een hoge verbrandingswaarde en niet beslist eenzelfde smeltwaarde van de as als vóór de veredeling. Bovendien exploiteren de mijnen verschillende kolenlagen, die uit verschillend materiaal zijn samengesteld en ook een verschlilend smeltpunt bezitten. Als men dus het smeltpunt van as erbij aannam als een eigenschap voor de grondslagen der classificatie, dan zou de gehele classificering haar waarde verliezen, de pogingen om een verbetering van de kolenzuiverheid te verkrijgen zouden ongedaan worden gemaakt en er zou een classificatie van veranderlijke elementen tot stand komen. Op grond van dit alles kan worden vastgesteld:

1. De nieuwe, in wetenschappelijke vorm uitgewerkte classificatie brengt in de Poolse mijnbouw orde in het probleem van de kolenindeling naar soorten, waarbij verouderde kenmerken, die niet beantwoordden aan de belangen van de mijnindustrie en van de verbruikers, worden afgeschaft; tevens wordt deze classificatie een wezenlijk uitgangspunt voor de indeling van de kolen op internationale grondslag.
2. De nieuwe classificatie neemt als grondslag voor de indeling der kolen de tot nu toe bekende, voornaamste technologische processen aan.
3. De nieuwe classificatie legt grote nadruk op het kolenafscheidingsproces, waarbij ze aan het productie-apparaat de plicht oplegt, een voortdurend toezicht op het opvoeren van de kwaliteit uit te oefenen.
4. De nieuwe Poolse classificatie van de kolen is de enige tot nu toe in zulk een nauwkeurige en uitvoerige vorm bekende classificatie. Alle tot nu toe bekende indelingen hebben de betekenis van een beschrijvende karakteristiek een geen daarvan houdt rekening met de zuiverheid der sortimenten.
5. Zodra deze classificatie in de praktijk wordt ingevoerd, wordt tot uitgangspunt van een juiste politiek van afzet, bezuiniging en investering.

Bijstation van de electriciteitscentrale van Starachowice

De bouw
van een grote, moderne
electrische centrale

In de omgeving van Jaworzno, in het wojewodschap van Kraków, verrijst een der voornaamste objecten van het zesjarenplan, een reusachtige electrische centrale, de grootste van alle die Polen tot dusver rijk is.
Het zal een krachtstation zijn, dat voorzien is van de modernste installaties, die de laatste uitvindingen van de techniek zijn en die een algehele arbeids-mechanisatie mogelijk maken.
Reeds in het volgend jaar begint het krachtstation met de eerste productie, die de reeds bestaande en in aanbouw zijnde werkplaatsen van licht en electrische energie voorziet ten behoeve van honderden dorpen en tientallen steden.
In de loop van dit jaar wordt het voornaamste gebouwencomplex, waarin een modern ketelhuis, een machinehal en talrijke andere productieinstallaties zijn ondergebracht, voltooid.
Eveneens komt men gereed met de bouw van vele gebouwen, waarin de installaties voor het lossen der kolen, de schakelkamers en andere objecten, 19 in totaal, zijn geinstalleerd. Later zullen hier talrijke hulpobjecten en hulpinstallaties gebouwd worden en zal een begin worden gemaakt met belangrijke werkzaamheden, die moeten dienen om de electrische centrale van voldoende water te voorzien.
De omvang van de nieuwe electrische centrale wordt belicht door het feit, dat zij dagelijks 250 wagons of vijf lange treinen kolen zal verbruiken.
De aanvoer van kolen zal geheel gemechaniseerd zijn. Dit zal geschieden met behulp van een speciaal aangelegde kabelbaan, die de electrische centrale onmiddellijk verbindt met de nabij gelegen mijnen. Uit de kabelwagons worden de kolen automatisch regelrecht uitgestort op enorme losplaatsen. Vandaar vervoeren reusachtige transporteurs de kolen naar de plaats, waar zij gesorteerd en verbrokkeld worden, om weer dadelijk automatisch naar de kachels van het ketelhuis overgebracht te worden.
Tegelijk met de bouw van de energetische fabrieken groeit in de nabijheid een woonwijk voor de bouwers ervan en voor het toekomstige personeel der electrische centrale.

De Ondertekening van de
Overeenkomst tussen Polen en de USSR
over de ruil van Grensgebieden

De regering der Poolse Republiek heeft zich kort geleden tot de regering der Sowjet-Unie gewend met het verzoek om ruil van een kleine grenssector op Pools grondgebied voor een evenredige grenssector op het territorium der USSR, om deze sectoren economisch samen te voegen met de aangrenzende gebieden van Polen en de U.S.S.R.
De Regering der USSR is ingegaan op het voorstel der regering van Polen.
Als gevolg van de Pools-Russische onderhandelingen, die te Moskou hebben plaatsgevonden, is er een overeenkomst gesloten betreffende de ruil der bewuste grenssectoren De overeenkomst werd ondertekend door de vicepresident der Poolse Ministerraad A. Zawadzki en de Minister van Buitenlandse Zaken der Sowjet-Unie A. J. Wyszynski.
Het op initiatief der Poolse regering gesloten verdrag is voor beide partijen voordelig. Polen staat aan de Sowjet-Unie een gebied van 480 km² af en verkrijgt in ruil hiervoor een precies even groot gebied terug. De ruil heeft dus volstrekt geen invloed op de grootte der beide landen.
De redenen, die geleid hebben tot het afsluiten der overeenkomst zijn van economische aard. Als gevolg van deze overeenkomst verkrijgt Polen een terrein, waarop zich een groot aantal oliebronnen in exploitatie en aders aardgas bevinden, die van het grootste belang zijn voor de economie van het land. Wij zullen in ons volgend nummer in verband met de Poolse olieproductie nader op dit thema terugkomen. Op haar beurt verkrijgt de USSR de mogelijkheid tot exploitatie van een spoorlijn, die tot heden gedeeltelijk over Pools grondgebied liep. Dit gedeelte van de spoorlijn werd door Polen niet geëxploiteerd. De Sowjet-Unie zal nu de spoorweg in zijn geheel kunnen gebruiken. Het is dus duidelijk dat beide partijen voordeel trekken uit deze overeenkomst.
De ruil wordt zo uitgevoerd, dat na de ratificatie van het verdrag elk der partijen het gehele bezit in zijn huidige staat overneemt, zodat zowel het gebied, dat thans aan Polen komt als het gebied, dat Polen in ruil hiervoor aan de USSR afstaat, terstond in de staatseconomie kunnen worden opgenomen. De ruil heeft alleen betrekking op het territorium en niet op de bevolking. De Poolse bevolking, die gevestigd is op het gebied dat thans aan de Sowjet-Unie komt, blijft binnen de grenzen van de Poolse Staat. Overigens is dit aantal mensen zeer gering, daar het gebied dun bevolkt is. Alle bewoners van deze sector zullen worden overgeplaatst naar andere delen van Polen onder de volledige bescherming der regering.
De Poolse regering regelt de verhuizing en biedt de mensen hulp bij hun vestiging in het nieuwe gebied. De Sowjet-bevolking op het terrein, dat thans aan Polen komt, zal door de Sowjet-regering naar andere streken van de USSR worden overgebracht.
De betrekkingen tussen Polen en de USSR zijn van dien aard, dat onderlinge aangelegenheden tussen beide staten een juiste en passende oplossing kunnen vinden, in de geest van vriendschap en wederzijdse samenwerking in het belang van beide partijen. De overeenkomst tussen Polen en de USSR over de ruil der grensgebieden is hiervan een voorbeeld.

Uitbreiding der industrie van Bouwmaterialen

De industrie van bouwmaterialen, welke de productie omvat van cement, bakstenen, metselkalk, grondstoffen voor bouwmaterialen, karton, glas — artikelen die nodig zijn voor de bouw van nieuwe fabrieken en huizen en de aanleg van wegen — is van zeer grote economische betekenis; deze tak van nijverheid neemt dan ook zeker niet de laatste plaats in bij de plannen voor de ontwikkeling van de Poolse volkshuishouding. Reeds in het laatste jaar van het driejarenplan, in 1949, overtrof de productie van de industrie van bouwmaterialen het vooroorlogse gemiddelde aanzienlijk. Tot het jaar 1955 zal de totale productie van deze industrie met 175 % toenemen in vergelijking met 1949.

Zo zal de cementproductie, die in 1950 het vooroorlogse niveau met 96 % overtrof, tot 1955 met nog weer 95 % toenemen, waardoor een jaarproductie zal worden bereikt van 4.950.000 ton. Per hoofd van de bevolking gerekend zal de cementproductie in 1955 183 kg bedragen; d.i. bijna evenveel als in Groot-Brittannie in 1949 (nl. 185 kg), meer dan in West Duitsland (177 kg) en meer dan in Frankrijk (162 kg), terwijl vóór de oorlog deze productie de helft of een derde bedroeg van die der bovengenoemde landen. Tot 1955 zullen 3 nieuwe cementfabrieken worden gebouwd; nieuwe soorten cement zullen op aanzienlijk grotere schaal worden ingevoerd, zoals hoogovencement en cement „250", alsmede soorten, die tot nog toe niet werden geproduceerd.

De productie van bakstenen zal in 1955 een hoeveelheid van 3,75 millioen stuks bereiken of 140 per hoofd van de bevolking, d.i. meer dan in Groot-Brittannie, Frankrijk en West-Duitsland in 1949, vergeleken met een aanzienlijk lager niveau van voor de oorlog. Er zullen 86 nieuwe moderne steenbakkerijen worden opgericht met een gemiddelde productiecapaciteit van 12 millioen stuks per jaar; waarvan enige tientallen 25 à 40 millioen stuks zullen produceren.

Wat de kalkindustrie betreft: de productie van gebrande kalk voor de bouwnijverheid, die in 1950 het vooroorlogse niveau met 35% overtrof, zal in 1955 nog weer met 60% toenemen, waardoor een productie van 1,6 millioen ton zal worden bereikt. De productie van kalksalpeter voor kunstmest en kalksteen zal 3 à 4 maal zo groot worden. Er zal een reeks van fabrieken worden opgericht: in het bijzonder in het district Kraków en Kielecki, waar zich grondstoffen van de beste kwaliteit bevinden. In totaal zal in 1955 de productie van kalk 70 kg per hoofd van de bevolking bedragen tegen 22 kg in 1938. Dank zij de aanzienlijke toename van de grondstoffen voor de bouwnijverheid zal de Poolse industrie bijna geheel in de binnenlandse behoefte aan aardewerk kunnen voorzien.

Onder anderen zal de productie van kaolien toenemen. Ofschoon dit materiaal niet geschikt is voor porselein, zal het kunnen worden toegepast in de gummi-industrie, de chemische nijverheid en de papierindustrie. Dank zij de modernisering van de mijnen zal de productie van kwartszand voor de glasindustrie aanzienlijk stijgen. De fabriek in Strzeblow, die harde steen tot poeder verwerkt, zal haar productie belangrijk kunnen uitbreiden; dit is de enige fabriek in centraal Europa, die belangrijke exportmogelijkheden bezit.

Voor de exploitatie van de rijke gipslagen in het Nida-dal zullen twee nieuwe gipsfabrieken verrijzen met een productiecapaciteit van 90.000 ton gips per jaar elk; tegen een totale gipsproductie in 1949 ter hoogte van ongeveer 26.500 ton.

Gunstige kansen voor een betere ontwikkeling bezit ook de bewerking van rotssteen dank zij de lagen harde steen, graniet, bazalt en porfier in West-Polen en de voorraden porfier, kwartsporfier dolomiet in het district Kraków en Kielecki. Er zullen vier nieuwe steenhouwerijen worden opgericht met een productiecapaciteit van 1,4 millioen ton elk. Tot 1955 zal de productie van steengruis, plaveiselsteen en bouwsteen 3 à 5 maal groter worden.

De productie van karton en isoleringsmateriaal zal zich beter gaan ontwikkelen, zowel dank zij de modernisering en de betere exploitatie van de tegenwoordige fabrieken als ook door de bouw van nieuwe fabrieken, zoals een fabriek van slakkenwol, een fabriek van kurkplaten, een fabriek van glasgaren enz.

Grote ontwikkeling vertoont ook de industrie van vensterglas en glas voor de bouwnijverheid. Voor de oorlog, toen zij geheel beheerst werd door buitenlands kapitaal, beperkte deze industrie haar productie kunstmatig. Toen zij zich na de oorlog van deze banden had bevrijd, begon zij zich snel te ontwikkelen en in 1950 was haar productie reeds driemaal zo groot als voor de oorlog. Tot 1955 zal deze industrie haar productie al naar gelang de branche met 20 à 100 % verhogen.

Dank zij een zo veelzijdige en snelle ontwikkeling zal de Poolse bouwmaterialenindustrie geheel in de behoefte van de binnenlandse markt kunnen voorzien. Bovendien is Polen reeds thans een belangrijk exportland voor cement; het voert glas voor de bouwnijverheid uit, gips, zandsteen, marmer, harde steensoorten, graniet, dolomiet, enz. Binnen het kader van het zesjarenplan zullen ondanks de toenemende behoeften van het land deze exportmogelijkheden nog worden uitgebreid.

Vereniging Nederland-Polen

Comité van aanbeveling:

De mars der Tractoren

Tractorenstation in de buurt van Wrocław

Aan de spoorlijn tussen Warszawa en Ciechanów ligt het dorp Sońsk. Het ligt temidden van het akkerland van het district Ciechanów en is van oudsher gewend geweest aan de stilte, die typerend is voor alle streken, waar men uitsluitend landbouw uitoefent.

Er zijn echter ogenblikken, dat de lome stilte van Sońsk de vlucht neemt. Dat gebeurt meestal 's ochtends, heel vroeg al, wanneer de klok in de toren van het Gotische kerkje begint te luiden en enkele oude vrouwen naar de kerk toewandelen. Dat gebeurt ook, wanneer de zeven onderwijzers in het grauwe schoolgebouw het lesrooster van de dag beginnen en wanneer de concierge met forse hand de bel luidt en tekeer gaat tegen de laatkomers.

Sedert enige tijd zijn er nog andere ogenblikken, waarop Sońsk opgeschud wordt uit zijn lome stilte. Dat is, wanneer achter het met riet begroeide riviertje, waar naast de grote, plompe werkplaatsen zich een snoer van kleine woonhuisjes met rode daken slingert, de klanken van ochtendmuziek zich vanuit het radiostation gaan verspreiden.

Na zulk een muzikale opwekking gebeurt er achter het stroompje iets, wat Sońsk, zolang het bestaat, nog nooit meegemaakt heeft. Er komt leven in het snoer nieuwe huisjes, de kort geleden machinaal opgetrokken werkplaatsen beginnen te dreunen. Over het zwarte grint van het grote erf haasten zich mensen in overalls voort. Bij de hoofdtoegang tot het dorp verschijnen de lompe gedaanten van tractoren. Een ogenblik zwijgt de ochtendmuziek en uit de luidsprekers klinken mededelingen betreffende het werk, welke van het nabij gelegen bureau uit worden uitgezonden. „Attentie, Ursus-21 maakt zich voor vertrek gereed." „Zetory 5, 8 en 11 vertrekken met de nodige werktuigen naar de productiegemeenschap Zochy." „Hallo, Staliniec op rupsbanden rukt uit naar het productiegenootschap Nużewko."

De mededelingen verstommen. In het dorp is het echter des te rumoediger. Er komen steeds meer tractoren. De lucht trilt van het gebrom der motoren. De bewoners van Sońsk komen hun huizen uit, schermen hun ogen met de hand af en kijken in de richting, vanwaar het heerlijke lied van zestig tractoren komt aanzweven.

— Dat is een echt leger, — roepen ze verwonderd.

— Nog kort geleden lag het land achter het riviertje braak, en nu is daar het RMC... Nog kort geleden waren het kale velden, en nu... — Zo spreken niet slechts de mensen van Sońsk. Zo spreken de bewoners van vele dorpen in alle wojewodschappen, in alle districten van het land. Zo spreken zij sinds vorig jaar, toen overal de Rijks-Machine-Centra als paddenstoelen uit de grond kwamen rijzen. Deze Centra, die door de bevolking kortweg RMC genoemd worden, zijn uitgerust met alle benodigde landbouwmachines. Het is de voornaamste taak van deze Centra de productiegemeenschappen in de dorpen bij te staan bij de moderne, gemechaniseerde bewerking van het land.

Er moet tijdig gezaaid, rationeel geploegd en zuinig en doeltreffend omgegaan worden met koren en mest. Vooral bij deze en vele andere problemen van de landbouw, helpt het RMC van Sońsk, gelijk elders andere RMC's, de onder zijn bereik liggende productiegemeenschappen. Maar de hulp van het RMC beperkt zich niet tot de landbouwmachines. Tractoristen, mechaniciens, agronomen en andere specialisten van het RMC nemen niet slechts deel aan de uitvoering van momentane acties als zaaien en oogsten, doch staan de gemeenschappen systematisch ten dienste met alzijdige, vriendschappelijke raad en verlenen hun alle bijstand, waarvoor men zich slechts tot het RMC wendt.

— Wij hebben zelfs een aparte afdeling, die bestaat uit een aantal ervaren maatschappelijke werkers, — zegt de reeds grijze Jakubiak, leider van de politieke afdeling bij het RMC in Sońsk. — Niet alleen partijorganisaties wenden zich tot ons voor hulp bij organisatiewerk, maar evenzeer jeugd- en vrouwenorganisaties en andere dorpsverenigingen.

— Dikwijls wenden zich leden van een productiegemeenschap tot ons om raad betreffende het inrichten van een wisselcultuur of iets dergelijks, — zegt Janiak, de oudste agronoom van Sońsk. — In oudere corporaties is het werk gemakkelijker, maar de nieuw

opgerichte hebben nog geen ervaring en het opstellen van een plan voor wijziging in de akkerbouw eist veel onderzoekingswerk, waar het gaat om de vruchtbaarheid van de grond.
Tijdens de middagpauze ontmoeten wij in een van de kantoren, waar mechaniciens en tractoristen in overalls in alle richtingen doorheenlopen, de directeur van het RMC, Władysław Orczewski. In een tot de hals gesloten grijze jas zit de directeur vlak voor de microfoon en roept alle werkers voor een korte vergadering in het clublokaal.
Slechts een paar maanden geleden was Orczewski nog arbeider in de spoorwegwerkplaatsen te Pruszków. Daarna doorliep hij een speciale school voor directeuren der Rijks-Machine-Centra te Ursynów en nu is hij directeur van het RMC in Sońsk.
Maar de vroegere arbeider en tegenwoordige directeur Orczewski vergeet niet, dat de deelname van de arbeiders aan productieontwerpen en aan het gehele leven van de arbeidsinrichting een der belangrijkste factoren is voor een vruchtbare productie. Daarom zullen vandaag twee quaesties worden behandeld op de door directeur Orczewski belegde personeelsvergadering. In de eerste plaats nadert de plechtige opname in de kring van werkers van twee absolventen van landbouwlycea, Rybszyński en Szrenieuwski, die onder de agronomen in Sońsk practijk moeten opdoen, om later zelfstandig in andere nieuw opgerichte Rijks-Machine-Centra te kunnen werken. Ten tweede zullen de vergaderden de laatste cijfers van de verrichtingen van het RMC te Sońsk over het eerste kwartaal van 1951 te horen krijgen. Er zal daarbij gesproken worden over de signalen der arbeiders van de herstelwerkplaats, men zal het hebben over de mogelijkheid het herstel van aanhangwagens te bespoedigen.

Er zijn nauwelijks twee minuten verstreken sinds de oproep ter vergadering, of de gehele zaal vult zich reeds met arbeiders. Intussen zet het plaatselijk radiostation zijn uitzending via de over het gehele terrein van het RMC geplaatste luidsprekers voort.
— Hallo, hier is Sońsk! Thans hoort u nieuwsberichten...

De omroeper geeft commentaar op de laatste gebeurtenissen in het buitenland en bespreekt dan de betekenis van de bouw van nieuwe grote textielfabrieken te Andrychów en bij Piotrków. Vervolgens spreekt hij over de komende zaaitijd en de voorbereidingen, die het RMC in Sońsk in verband met het zaaien heeft getroffen.
— „Hallo, hier is Sońsk!" Dit is het eind van de uitzending van berichten, die elke goede werker van het RMC goed moet kennen, want dit is de instelling, welke het grote economische en sociale werk van de hervorming van het dorp doorvoert.
De boeren, die langs komen, blijven bij de hoofdingang staan en luisteren naar de berichten uit de luidsprekers. Daarop gaan zij het MRC binnen. Misschien slechts uit nieuwsgierigheid, misschien ook hebben zij in hun dorp een landbouwersgroep gevormd en willen zij een tank hebben. Zoals bekend is, kost een mechanische beploeging gemiddeld 67 tot 78 złoty per hectare, al naar gelang de bodemgesteldheid, terwijl rijke boeren voor een minder goede beploeging met paarden minstens een derde meer rekenen.

De schoenen van de boeren knarsen over het zwarte grint van het erf. Dit kan men zich eigenlijk slechts suggereren, want alles wordt verstomd door het gedreun van de tractoren, die een snoer van aanhangwagens meetrekken.
Op het ogenblik heeft Sońsk niets meer van het vroegere, in een lome stilte weggezonken dorp. In het nieuwe Sońsk spelen de tractoren de mars der nieuwe tijden.

Van

Seizoenarbeidster

tot

Administratrice

van een Staatslandbouwbedrijf

„Ik was toen seizoenarbeidster op het landgoed Agril, later een Staatslanderij, op Brudno in Warszawa, maar reeds toen werd ik gekozen tot voorzitster van een Kring van de Vrouwenliga. In het district Warszawa werd ik lid van de Vrouwenraad en zelfs trad ik toe tot het Praesidium daarvan."
De spreekster, Maria Rakowa, heeft grote reebruine ogen en spreekt duidelijk en met nadruk. Zij heeft donker haar en een donkere gelaatskleur, en haar handen vertonen de sporen van noeste arbeid. Maar deze 31-jarige vrouw heeft dan ook geen gemakkelijk leven achter de rug.
— „Toen er op de „P.N.Z." (de Staatslanderijen)" — zo vertelt ze — „afgevaardigden van de Vakbond van arbeiders en werkers in de landbouw waren gekomen, vroegen zij op de vergadering, wie van de vrouwen een cursus voor tractorbestuurster aan de Centrale School van de Arbeidsadministratie in Elblag wilde volgen. Hierop meldde er zich geen enkele aan. Zij waren bang. Het was in het jaar 1948 en toen waren er maar weinig vrouwen die van een rit op een tractor droomden. Bovendien lachten de boeren haar uit: „Een vrouw is alleen geschikt om met potten en pannen om te gaan". — Ik had er zin in, en ook mijn man was er niet tegen, maar hij was alleen bang voor wat er zou gebeuren, als ik niet zou slagen. Dat zou een schande zijn. Er was echter geen tijd om erover na te denken. In het begin viel het leren mij zeer moeilijk. In Elblag staan al die machines, waarop men het moet leren, en elk schroefje moet je leren kennen. Ik wilde er zelfs al helemaal mee

Activisten uit de coöperatieve landbouwbedrijven beraadslagen

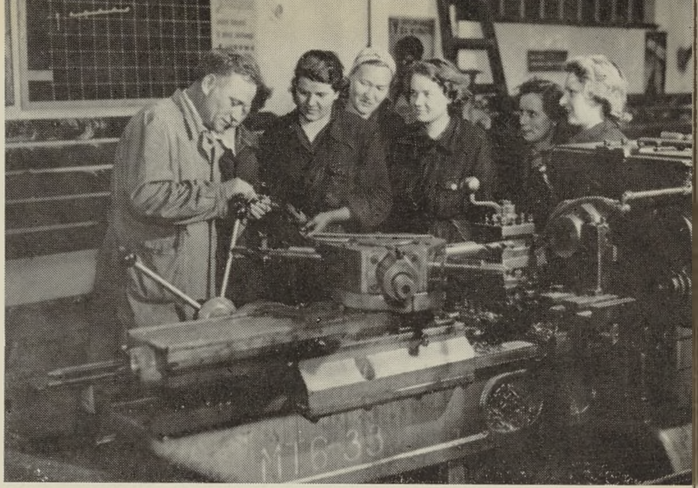
uitscheiden en terugkeren, maar de directeur Gichocki zei: „Vlucht niet, Rakowa, je zult nog eens directrice worden."
In Elblag bleef ik drie maanden op de cursus. Ik legde me ernstig toe op het werk, en ik speelde het daar zo goed klaar, dat ik wegging als een van de beste leerlingen. Ik kreeg het recht om op een tractor te rijden. Niet ieder bereikte dat... Ik keerde naar Brudno terug als tractorbestuurster. Maar ik heb slechts één maand op de tractor gereden. Dit werk beviel mij zeer goed en, weet u, ik heb er tot op de huidige dag soms nog spijt van, dat ik 'ermee opgehouden ben. Men haalde mij ertoe over, een cursus voor leiders van Staatslandbouwbedrijven in Elblag te volgen. Op deze cursus ben ik 8 maanden geweest. Ik behaalde weer goede resultaten. U hebt mijn naam daar zeker wel op de erelijst zien staan."
Ik verzoek Rakowa nog iets over zichzelf te vertellen, over de weg die haar gevoerd heeft naar de positie van administratrice van de Staatsboerderij „Wolka Pecherska" in het district Grojecki.
„Welnu dan, ik werd geboren in Stawiany, district Pinczow. Mijn vader had daar ongeveer 20 bunders land. Ik had verschillende broers en zusters. Toen onze ouders waren gestorven, was ik 13 jaar oud. Ik kwam bij een rijke grootgrondbezitter in dienst. Ik werkte er als een paard, weidde de koeien en paste op de kinderen. Van verder leren was geen sprake. Ik heb maar 4 klassen afgelopen. Na een jaar maakte ik een afspraak met een paar vriendinnetjes, om er vandoor te gaan en we gingen naar Warszawa. Voor een betrekking. Alsof dat beter zou zijn.
Maar het was immers vóór de oorlog en wat kon een dorpsmeisje toen doen? Wie dacht aan haar, wie hielp haar? Wanneer ik tegenwoordig lees, dat vrouwen opzichters zijn in de mijnen, directrices zijn van textielfabrieken, dat ze in drukkerijen werken en meewerken aan de bouw van een haven en van hoogovens, dan zie ik, dat er tegenwoordig geen werk meer is, waar vrouwen niet worden toegelaten..."
Na een herscholing in Elblag nam Rakowo in April 1950 de administratie van de Staatsboerderij Wolka Pecherska op zich. Wolka telt 90 hectaren land. Rakowa nam het bedrijf over in een toestand van onbeschrijfelijke verwaarlozing. Het erf was een modderpoel. De daken van de verschillende bijgebouwen lekten door. In de woningen van het personeel van de boerderij heerste een vochtige atmosfeer, de vensterbanken rotten weg, er ontbraken ruiten. Rondom de woningen van het personeel stonden plassen water. Het dak schreeuwde om reparatie.
Rakowa stond vcor een taak, die menige man zou hebben afgeschrikt. In de eerste tijd waren er te weinig arbeiders in het landbouwbedrijf en haar man Wladislaw, die in de veestal als brigadier moest werken, reed in de oogsttijd met een maaimachine, en als de koeien moesten worden gemolken, dan melkte hij. Zij deed ook van alles en nog wat — zoals ze vertelt — ze melkte koeien, ze hoedde schapen, ze rooide bieten.

Natuurlijk moest men beginnen met het land, en met de boomgaard, die 300 vruchtbomen telt. Op de 90 hectaren waren er 37 sinds vele jaren onaangeroerd. De oogst van de afgelopen herfst werd in Wolka Pecherska op tijd binnengehaald en de akker werd op tijd beploegd en bezaaid. Voor de lente was er nauwelijks 3½ ha overgebleven.

Rakowa en haar man zijn vol goede moed. Wanneer men de tot nog toe bereikte resultaten bekijkt, dan is dit optimisme volkomen gerechtvaardigd. Ook in de woningen van het personeel van de boerderij is een nieuw leven begonnen. De mensen hebben een geheel andere kijk op de wereld gekregen en zij gedragen zich waardig en zelfbewust.

Als ik Rakowa vraag, of het feit, dat zij — als administratrice — het personeel van Wolka bij het werk helpt, geen nadelige gevolgen heeft voor de arbeidsdiscipline, antwoordt zij:
„Men moet hun de socialistische houding ten opzichte van hun werk bijbrengen; men moet een voorbeeld zijn en zichzelf helemaal geven, opdat er niet gezegd wordt: „Het is immers de vrouw van een stalhouder; daarom heerst ze zo"."
In Wolka nemen allen vanzelfsprekend deel aan de wedijver in de arbeid. Met premies werden beloond de paardenknacht Korneta, Anna Grzeskowa en Wladislaw Rak.
— „Welke plannen hebben jullie voor de naaste toekomst?" — vraag ik Rakowa.
— „We willen een melkfabriek oprichten. Ik wil ook een lichtinstallatie laten aanbrengen. Het licht zullen we uit Jazgarzew laten overbrengen. Wij snakken naar electriciteit. Ik heb al een werkplan klaar voor de eerstkomende maanden..."
Rakowa bespreekt dit alles punt voor punt, als een aanvoerder, voordat hij zijn troepen uitzendt.
— „Wij hebben ook moeilijkheden, maar wij zullen deze alle gemeenschappelijk overwinnen."
„Het werk ligt mij goed," voegt Rakowa tot afscheid er aan toe, „ik breng het er niet slecht af. Ik vind het fijn, dat ik zoveel dingen heb geleerd. Van ganser harte wil ik onze republiek hiervoor met mijn werk betalen."

J. B. N.

Scholing aan de draaibank tot draaister

Administratief beambte op het Warszawase station. Een beroep, dat vroeger slechts voor mannen openstond. Thans bekleedt Helena Szymczak deze functie

BOLESLAW BIERUT IN BERLIJN

Na het bezoek van Wilhelm Pieck, president van de Duitse Democratische Republiek te Warszawa is Boleslaw Bierut, president van de Poolse Republiek op 22 April 1951 in de Duitse Democratische Republiek aangekomen om een tegenbezoek af te leggen.
Aan deze gebeurtenis kent men in Polen, zowel als in de aangrenzende landen, een grote betekenis toe. Daarom menen wij onze lezers niet onkundig te mogen laten van althans een uittreksel uit de redevoering die President Bierut heeft gehouden als antwoord op de begroeting, welke Minister Grotewohl tot hem richtte.

De toespraak van President Bierut.

Hooggeachte Heer Minister!
Burgers van de stad Berlijn!

Waarde vrienden!

Ik dank U hartelijk voor de vriendschappelijke en warme begroeting, die Gij de vertegenwoordigers van het Poolse volk hebt bereid.

Met grote vreugde ontvingen wij onlangs in Polen's hoofdstad, in Warszawa, het hoofd van de Democratische Duitse staat, Wilhelm Pieck. Zijn bezoek aan Polen heeft de vriendschappelijke samenwerking tussen onze landen versterkt, heeft onze wederzijdse betrekkingen een nieuwe inhoud gegeven en heeft het geloof versterkt van de Poolse volksmassa's in de mogelijkheid van een blijvend vreedzaam samenleven van onze beide volkeren. Met evenveel vreugde namen wij de uitnodiging aan van Uw eminente President om dezer dagen de gasten te zijn van de Duitse Democratische Republiek.
Ik breng U een hartelijke groet over van het Poolse volk.
Ons bezoek is een vriendschapsbezoek.
Toen het nazidom verpletterd was door de grote Sowjet-Unie en haar onoverwinnelijk leger hebben ingrijpende veranderingen plaats gevonden in vele landen, speciaal in het onze en het Uwe.
De beste zonen van Duitsland hebben de opbouw van Duitsland ter hand genomen volgens vreedzame en democratische principes, op het onwrikbare fundament van een vreedzame samenleving met andere volkeren. De democratische krachten van Uw volk, waarvan de Duitse Democratische Republiek de exponent is, hebben de verderfelijke politiek van vijand-

De president van de Poolse republiek B. Bierut en de president van de Duitse Democratische Republiek, Wilhelm Pieck, ontvangen een deputatie van leerlingen van de „Bolesław Bierut school"

Bolesław Bierut met de premier van de D.D.R. Otto Grotewohl en andere persoonlijkheden begaven zich naar het Mausoleum van de Russische soldaten in het park van Treptow

De Poolse President werd bij zijn terugkeer in Polen feestelijk ontvangen

schap tegen het Poolse volk verworpen.

Het Polen van het arbeidende volk en de Duitse democratie hebben de muur van vijandschap doorbroken, die onze volkeren door de eeuwen verdeeld hield, aangezien hij slechts van nutte was voor hen, die naar oorlogen en veroveringen streefden.

Onze volkeren hebben elkander de hand gereikt over de blijvende grens van vrede en vriendschap langs Oder en Nijsse.

Onze vriendschap en samenwerking vormen een grote bijdrage tot de vrede en de veiligheid van de wereld.

Burgers van Berlijn! Waarde kameraden! Bepaalde elementen verlangen opnieuw een oorlog te ontketenen, waarbij vreemde handen voor hen de kastanjes uit het vuur moeten halen.

De remilitarisatie van Duitsland, waarnaar deze elementen streven, is een gewaagde onderneming, die millioenen mensen met ongeluk en ondergang dreigt, een onderneming, die uit moet lopen op een vreselijk debacle voor degenen, die deze ramp zouden verwekken.

Het Poolse volk wordt geheel in beslag genomen door vreedzame arbeid, het doet zijn hoofdstad herrijzen uit de ruïnes en bouwt een beter leven.

Het Poolse volk wenst U toe, dat gij de gelegenheid tot vreedzame arbeid zult blijven behouden en dat Duitsland verenigd zal worden. Bij mijn aankomst in Uw hoofdstad wens ik U, waarde vrienden, en Uw bloeiende jeugd de overwinning in de strijd om de vrede en de eenheid van Duitsland. Ook het Poolse volk verlangt naar deze overwinning.

Leve de vrede!

Leve de vriendschap en de samenwerking tussen het Poolse en het Duitse volk!

Leve president Wilhelm Pieck!"

FITELBERG,

dirigeert

Grzegorz Fitelberg, een beroemde Poolse componist

Het eerste concert van het grote symphonieorkest van de Poolse radio, dat in het kader van het Poolse muziekfestival plaats vond, stond onder leiding van Grzegorz F i t e l b e r g. Het was — zoals de Poolse krant „Trybuna Ludu" schrijft — een concert van het beste orkest van Polen onder zijn leraar en artistieke leider, de uitnemende vertegenwoordiger van de Poolse dirigeerkunst, van de „in voortdurende verandering zijnde geschiedenis" van de Poolse muziek der laatste halve eeuw. In 1950 onderscheiden met de staatsprijs voor kunst, werkte Fitelberg verder zonder ophouden aan de vervolmaking van zijn meesterlijke dirigeerkunst.
De uitvcering zelf beschreef de „Trybuna Ludu" als een concert met grotendeels werk van de Nestor der Poolse muziek, want zowel de ouverture tot de opera „De Paria" van Moniuszko als de 2e symphonie van Karol Szymanowski, welke, in 1910 afgemaakt, op 7 April 1911 onder Fitelberg het eerst werd uitgevoerd, waren door deze laatste bewerkt. De bewerking van Szymanowski's compositie had Fitelberg op verlangen van Bymanowski op zich genomen. De „Episode op het gemaskerde bal" van M. Karlowicz ten slotte, welke tengevolge van de tragische dood van de componist nog pas in schets aanwezig was, werd door Fitelberg afgemaakt en geïnstrumenteerd.
Op hetzelfde concert werd — zoals de „Trybuna Ludu" verder bericht — de „Kleine Suite" van W. Lutoslawski uitgevoerd, die — oorspronkelijk voor klein orkest geschreven — later door de componist voor groot symphonieorkest werd omgewerkt. Evenals Wiechowicz heeft Lutoslawski zijn eigen, zeer interessante stijl bij de bewerking der Poolse folklore gevonden.

Eugenia Uminska schittert in Szymanowski's 2e Vioolconcert.

Het tweede concert van het grote symphonieorkest van de Poolse radio dat in hetzelfde kader als het eerste plaats vond, zag een der jongste en tevens bekwaamste Poolse musici aan de dirigentenlessenaar — Jan K r e n z.
Op het programma stond o.a. de nieuwe C-dur symphonie van T. Baird, de jongste en buitengewoon begaafde componist van de „groep '49". Het uit 5 verschillende delen bestaande werk, waarvan de eerste delen een tragisch karakter hebben, vindt in het 4e deel (molto adagio) zijn hoogtepunt, om tenslotte in het 5e deel zijn bevrijdende oplossing te vinden. Jan Krenz, naast Baird en Serocki de derde vertegenwoordiger van de „groep '49", leidde de uitvoering van de symphonie van de componist, met wie hij zowel in ideologisch als in artistiek opzicht nauw verwant is, met grote piëteit en wist alle wezenlijke en belangrijke momenten ervan naar voren te brengen.
Het programma bevatte verder het van 1933 daterende 2e Vioolconcert, op. 61, van Karol S z y m a n o w s k i, een der laatste scheppingen van de componist, ontstaan in aansluiting aan zijn 4e symphonie „concertante". Evenals deze dateert het 2e Vioolconcert uit de nationale scheppingsperiode van de componist, uiterlijk uit één deel bestaand, feitelijk echter in 4 delen uiteenvallend en wel een in sonatevorm gehouden inleiding, dan een scherzo, waaraan zich een langzamer en rustiger deel, het andante molto tranquillo, aansluit en als afsluiting een in veranderde vorm optredende terugkeer tot het thema van het eerste deel, welke aan het geheel het karakter van een rondo geeft. Het aan de bekende violist P. K o c h a n s k i opgedragen werk werd door deze kort voor zijn dood in Warszawa uitgevoerd.
Het concert vond in de grote Poolse vioolvirtuose Eugenia U m i n s k a een vertolkster, die zowel in technisch als in muzikaal opzicht uitblonk.

Openingsconcert in Poznan

In Poznań werd het muziekfeest door het philharmonisch orkest aldaar geopend met de uitvoering van vier hedendaagse composities en wel de revolutieouverture van de 25-jarige St. P r o s z y n s k i, welke het eerste deel van zijn „Vredessymphonie" vormt, met de uitwerking waarvan de componist thans bezig is. Van St. W i s l o c k i werd een „Symphonie over de dans" uitgevoerd, van Tadeusz S z e l i g o w s k i zijn pianoconcert van 1940, waarvan het virtuose karakter uitnemend overeenkwam met de stijl van de vertolker S z p i n a l s k i.
Het tweede deel van het concert bevatte o.a. de „Bonte melodieën" van Jan E k i e r — een uit zes volksliederen bestaande Suite voor koor en orkest. Mochten de in totaal negen „Bonte melodieën" in de pianobewerking nog enige twijfel hebben doen opkomen, deze is stellig weggenomen, nu deze zes melo-

de nestor der
Poolse dirigenten

Radioconcert

dieen in de bewerking voor koor en klein symphonieorkest zowel bij vakkundigen als publiek zulk een levendige belangstelling hebben ondervonden. Het gaat bij deze bewerking voor koor en orkest om een gecompliceerd en vooral aan afwisseling van toon en kleur zeer rijk werk, dat belooft een vast en waardevol bestanddeel van de programma's der Poolse muziek-ensembles te zullen worden.

De Poolse violiste Eugenia Uminska

De culturele ontwikkeling van het Poolse dorp

De overwinning op de vroegere achterlijkheid van het Poolse dorp en de verheffing van zijn cultureel niveau maken grote vooruitgang, want het gaat hier om een vraag van zo verreikende betekenis, dat de wegen tot oplossing ervan natuurlijk in de socialistische plannen tot de opbouw van Polen zijn opgenomen. Een niet minder belangrijke factor voor het gunstig verloop van de culturele ontwikkeling is de verbluffende vaart, het élan, dat de culturele arbeid op het dorp beheerst.

School en Universiteit.

Voor de oorlog bleven jaarlijks ongeveer 1 millioen dorpskinderen verstoken van ieder schoolonderwijs, terwijl de overigen voor 80% niet meer dan één tot vier klassen van de volksschool bezochten. Tegenwoordig omvat de lagere school de gehele dorpsjeugd en het aantal lagere scholen met 7 klassen neemt gestadig toe. Reeds in het begin van het vorig jaar was er één school met 7 klassen per 7 dorpen, voor de oorlog per 17 dorpen. Een even snelle groei toont het aantal van de op middelbare scholen en universiteiten studerende dorpsjeugd. Het net van landbouwlycea heeft zich thans tot 184, met ongeveer 20.000 leerlingen, uitgebreid, tegenover 18 landbouwscholen met 1.700 leerlingen in 1938. Ongeveer 100.000 jongeren namen in 1950 deel aan de voorbereidende cursussen op landbouwgebied.

Boeken en kranten.

Het feit, dat regelmatig ongeveer 3,7 millioen kranten en tijdschriften omgezet worden toont, hoezeer de leeshonger en de drang naar ontwikkeling onder de boerenbevolking gestegen is. Niet minder is de belangstelling voor boeken. Op de redactiebureaux van de twee grootste boeren-weekbladen „Chlopska Droga" (De weg der boeren) en „Gromada" (Dorpsgemeente) komen maandelijks een goede 7.000 brieven van lezers uit boerenkringen binnen. In het begin van het lopende jaar beschikten de landelijke gebieden van Polen over ruim 20.000 staats- en andere openbare dorpsbibliotheken en boekerijen met 4,3 millioen banden. Vaak kan men deze bibliotheken met leeskringen en clubs voor zelfstudie gecombineerd vinden. Zo zijn in 1950, dus in de loop van niet meer dan één jaar, ongeveer 3.900 zelfstudiekringen van landbouwers ontstaan. Ook het aantal dorpsclubs is tegenwoordig tot 9.100 gestegen.

Lekespelgroepen.

Het aantal lekenspelgroepen en dilettantenkoor- en dansensembles is van ruim 2.300 op het eind van 1949 tot 5.000 aan het eind van het vorige jaar gestegen. Tegelijk met de uitbreiding van deze beweging is ook een onmiskenbare stijging van het peil te constateren, zoals het repertoire van de lekenspelgroepen bij gelegenheid van de verschillende landelijke festivals getoond heeft.

De volkssport.

Wil men het tempo schetsen van de snelle uitbreiding van de volkssport op het dorp, dan mag men niet vergeten, dat het beoefenen van sport in het vooroorlogse Poolse dorp volkomen onbekend was. Tegenwoordig omvatten de landelijke volkssportgroepen niet minder dan ruim 300.000 jongeren, die ook levendig deelnemen aan de meest verschillende massale sportgebeurtenissen, zoals dit is geschied in het afgelopen jaar bij de 1 Mei-viering, waar ze met 88.000 leden aantraden. In het kader van de Mei-prestatie zijn door hen ongeveer 3.000 sportterreinen aangelegd of weer in orde gebracht.

Aansluiting aan het stroom- en radionet.

De grootscheepse electrificatie van het Poolse dorp, waarin reeds ruim 12.500 dorpen zijn opgenomen, en de bouw van inrichtingen voor radio-ontvangst, waaronder 445.000 luidsprekers, heeft niet weinig bijgedragen tot de verbreiding der cultuur, ook in de meest afgelegen delen des lands.

Vaste dorpsbioscopen.

In de loop van 1950 zijn 650 vaste dorpsbioscopen ingericht, die draaien voor een landelijke bevolking van 3 millioen. Daarnaast bestaan er 202 reizende bioscopen, die de overige dorpen met regelmatige tussenpozen bezoeken.

De ontwikkeling van de

beroeps-scholing

De instructeur geeft onderricht in het bouwen van tractoren

De snelle ontwikkeling van het Pools economisch leven maakt het noodzakelijk gespecialiseerde vaklieden in voldoende mate op te leiden.

Reeds de resultaten van het Poolse drie-jarenplan toonden, dat men met het aantal ter beschikking staande vakmensen nauwelijks zou kunnen uitkomen. Men denke hierbij alleen al aan de grote opgaven van het zesjarenplan, dat een voor Polen tot nu toe ongekende economische bloei ten gevolge zal hebben. Het is duidelijk, dat men niet alleen vakarbeiders, maar ook ingenieurs, technici en meesterknechts nodig heeft, in staat de opgaven, die aan de orde zijn te vervullen.

Het gebrek aan gespecialiseerde vaklieden komt het sterkst tot uitdrukking in cijfers, die de stand van het aantal dergenen, die in de industrie te werk gesteld zijn, verduidelijken.

Terwijl de industrie van Polen in 1938 over 913.000 te werk gestelden beschikte, bereikte dit aantal in 1946 reeds 1.202.400 personen, terwijl het tegen het eind van het driejarenplan, dus tot 1949, 1.703.320 personen bedroeg. Het zesjarenplan zal dit cijfer tot 2.758.000 doen stijgen.

Hoe zeer zich de Poolse bevoegde instanties inspannen, om het probleem van de opleiding voor gespecialiseerde arbeiders en technici nauwkeurig en zonder groot tijdverlies op te lossen blijkt, daar reeds in 1949 een centraal bureau voor beroepsscholing in het leven geroepen werd.

Voor de oorlog was de beroepsscholing in Polen tot algemene stilstand gedoemd, daar bij de economische achterstand het land geen behoefte aan een toename van geschoolde krachten had. Hoewel Polen na de oorlog bijna 10 millioen inwoners minder had dan voor 1939, bezochten in het jaar 1949 twee en een half maal meer personen beroepsscholen dan in 1937. Terwijl het antal in 1937 203.000 leerlingen bedroeg, steeg dit in het jaar 1949 tot 294.000 en in 1950 werd het nog eens met 65.000 verhoogd.

Voor de oorlog bevonden zich 70% van alle beroepsscholen in particulier bezit, waarbij de schoolgelden zeer hoog waren. Hierdoor waren zij voor brede volkslagen en vooral voor de arbeidersjeugd ontoegankelijk.

Tegenwoordig vindt het onderwijs in de beroepsscholen kosteloos plaats. Daarenboven ontvangen de scholieren van de staat uitkeringen en ze kunnen van de talrijke internaten gebruik maken.

In het afgelopen jaar werden de beroepsscholen grondig gereorganiseerd. Als gevolg hiervan omvat de beroepsschool tegenwoordig een tweejarige leergang als lagere opleiding en een vierjarige (voor bepaalde beroepstakken driejarige) leergang, het z.g. Technicum, als hogere opleiding. Bovendien zijn er beroepsscholen, die ressorteren onder de desbetreffende ministeries (bouwwezen, zeevaart, landbouw, bodemhervorming, enz.).

Het zesjarenplan beraamde een verhoging van het aantal dergenen, die voor een beroep opgeleid worden op 1 millioen, waarvan 700.000 leerlingen tot de lagere en 300.000 tot de hogere opleiding behoren. Het zesjarenplan heeft in de eerste plaats behoefte aan een stroom van nieuwe vaklieden voor de industrie en het transport, welke tezamen 580.000 afgestudeerden nodig hebben. Voor het bouwwezen is een getal van 44.000, voor handel en verkeerswezen een getal van 205.000 leerlingen beraamd.

Het volgende overzicht geeft een indruk van de verhoging van het aantal der tewerkgestelden met de gemiddelde beroeps en technische ontwikkeling, zoals door het zesjarenplan beraamd wordt:

Gemiddelde beroeps ontwikkeling		
1949	275.000	personen
1955	615.000	„

Gem. technische ontwikkeling		
1949	85.000	personen
1955	242.000	„

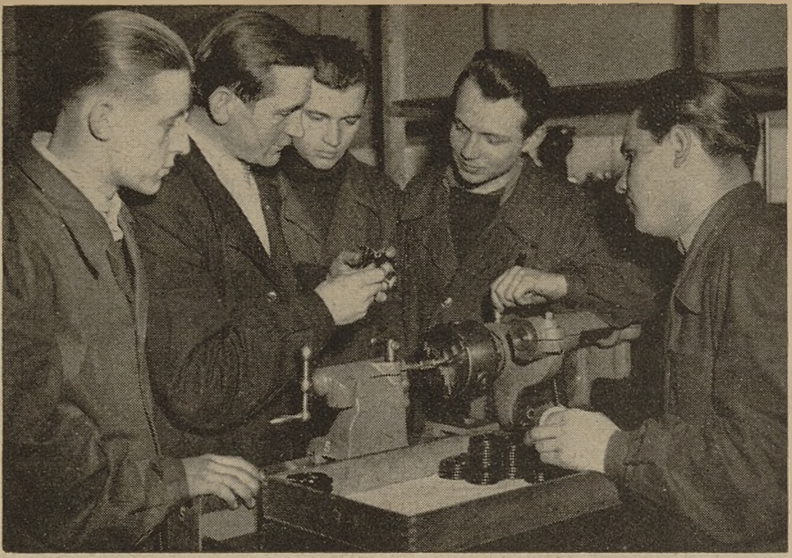
De beroepsscholing, die ressorteert onder het Centraalbureau voor vakopleiding zal in nauwe samenwerking met een scherp omlijnde organisatiestructuur voor de eerste maal nieuwe plannen verwezenlijken, die als nieuw element met de problemen der arbeidsorganisaties en der technische ontwikkeling in de industrie rekening zullen houden.

Het Centraalbureau voor vakopleiding heeft tot nu toe ongeveer 9000 onderwijskrachten omgeschoold.

Het zesjarenplan heeft zich voorgesteld 800.000 vaklieden op te laten leiden door de beroepsscholen van dit Centraal-bureau.

Dank zij de grote toevloed van jongeren tot de lagere klassen der beroepsscholen werden in het afgelopen jaar 218.000 leerlingen, dat is 30.000 meer dan oorspronkelijk beraamd was, aangenomen.

Een nauwkeurige specialisatie in de afzonderlijke takken der opleiding werd ingevoerd. Ook in de Poolse school tot nu toe onbekende vakken werden in het leerplan opgenomen. In hoofdzaak gaat het hier om industriële vakgebieden. Meer dan tot nu toe heeft de beroepsschool in dit jaar aandacht voor de opleiding van meisjes.

In de Stachanow school Z.M.P. van de optische fabriek te Warszawa

Reeds in 1950 werden in de bouw-, mineraal- en metaalscholen 20%, in de chemiescholen 60% en in de bekledingsscholen 80% van alle ter vervoeging staande plaatsen voor meisjes gereserveerd.
Het zesjarenplan voor de vakschool beraamt, dat tot het jaar 1955 in het geheel 550 schoolgebouwen (waarvan p. m. 300 nieuw gebouwd) en 140 werkplaatsen (waarvan p. m. 90 nieuwe) in gebruik worden genomen.
De voor de bouw van vakscholen beraamde investeringen bedragen in het zesjarenplan een som van p. m. 530 millioen złoty.

Het centrum der beroepsscholing is Warszawa. Reeds nu zijn er in de Poolse hoofdstad 213 beroepsscholen met lagere en hogere opleiding. Aan verdere scholenbouw wordt intensief gewerkt. Een der grootste scholen, die 1400 scholieren kan plaatsen zal in 1952 gereed komen.
Het zesjarenplan stelt aan de beroepsschool ook de taak het onderwijs op een hoger niveau te brengen. Dat deze eis vervuld zal worden, daarvoor dragen de talrijke vervolgontwikkelingscursussen voor leraren der beroepsscholen zorg.

De nieuwste berichten worden samengesteld. Wie later in de journalistiek wil begint zich al vroeg te oefenen

Resultaten van de algemene Volkstelling in Polen

Na de afsluiting van de algemene volkstelling in Polen op 3 Dec. 1950 publiceert thans het statistische Hoofdbureau in Warszawa de eerste voorlopige resultaten. Volgens deze bedroeg de totale bevolking van Polen op dat ogenblik nagenoeg 25 millioen mensen, en wel 11,9 millioen mannen en ongeveer 13 millioen vrouwen. Dit betekent tegenover de laatste volkstelling van 14 Febr. '46, die een totaal van nog geen 24 millioen inwoners opleverde, een toename van meer dan 1 millioen mensen, welke toename echter met betrekking tot de met de repatriëring verbonden bevolkingsbeweging in werkelijkheid meer dan 2 millioen bedraagt.
De natuurlijke bevolkinstoename (geboorteoverschot) bedroeg in 1949 17.5 per 1000 inwoners, een toename van 50% tegenover het laatste onderzoek voor de oorlog (1936—1938), toen het 11,5 per 1000 bedroeg. Deze verhoging van het geboorteoverschot is enerzijds terug te brengen op de belangrijke verlaging van het sterftecijfer, — van 14,3 in de periode 1936—38 op 11,5 in het jaar 1949 — en anderzijds op de verhoging van de geboortecijfers van 25,8 in de periode 1936—38 op 29 in het jaar 1949. Ook de tot nu toe beschikbare statistieken over het jaar 1950 laten een verdere stijging der geboorten zien.
Van de totale bevolking van Polen leven 45,75% van de landbouw, terwijl de overige 54,25% hun levensonderhoud daarbuiten vinden. De vooroorlogse cijfers, gebaseerd op de volkstelling van 9 Dec. 1931 bedroegen resp. 61,4% en 38,6%; dit is een illustratie van de economische structuurverandering, die zich gedurende de laatste jaren in Polen voltrokken heeft, jaren, waarin Polen zich van een land met een overwegend agrarische productie ontwikkeld heeft tot een land met overwegend industriële productie.
Op de dag van de volkstelling waren er meer dan 5,8 millioen woningen met in totaal met dan 13.7 millioen woonvertrekken, waarbij 1 woonvertrek voor gemiddeld 1,8 inwoner ter beschikking stond, tegenover 1 woonvertrek per 2,7 inwoners in 1931, toen Polen met een bevolkingscijfer van 32 millioen over 11.8 millioen woonvertrekken beschikte.

De Jeugdbrigade bij de Opbouw

Op het bouwterrein van de arbeiderswijk „Muranów" in Warszawa heerst een constante drukte.
Dertig procent der werkers wordt gevormd door de jeugd.
Kent u de naam van de eerste metselaar-stootarbeider van de jeugd in Polen? Van hem, die bij de aanleg van de Oost-West-Passage 1700% van de norm heeft volbracht?
Czesław Wiechetek werkt nu aan het 62e huizenblok van Muranów. Dit blok wordt alleen door jeugdbrigaden gebouwd. Er zijn er vier: drie brigaden van metselaars en één van betonwerkers. De metselaars richten de huismuren op, terwijl de betonwerkers de fundamenten leggen met puin, of populair gezegd: met „potten".
Bij het 62e huizenblok staan op een ereplaats borden, waarop de resultaten van het werk der afzonderlijke groepen genoteerd zijn. Deze borden zijn versierd met vlaggetjes in de nationale en arbeiderskleuren. De jeugdige arbeiders blijven staan voor de borden, die de onderlinge wedijver aangeven. Ieder leest met belangstelling de prestaties van zijn collega's. Men wil deze vergelijken met de prestaties van zijn eigen groep. Wie wint het?

Aan het hoofd van de jeugdbrigaden staat de betonwerkersbrigade van Skórzyński, de stootbrigade, die 200% van de norm volbrengt. „Waarom dit een „stootbrigade" is? De jeudige betonwerkers arbeiden altijd op de moeilijkste terreinen," — verklaart ons een werkbaas. — „Wie hier voor het eerst is, kan het wellicht vreemd vinden, maar het is bij ons gewoonte geworden, dat daar, waar het plan niet vervuld dreigt te worden, waar de ouderen niets kunnen uitrichten, de stootbrigade van de jeugd het werk op zich neemt."
Oudere arbeiders laten zich dan ook vol waardering uit over het werk van hun jongere collega's. — „Zij overtreffen ons zelfs" — zeggen ze. „Dat moeten wij eerlijk toegeven."
Een paar weken geleden brachten de kranten het bericht, dat de jeugdige stootarbeider Zdzisław Skórzyński onderscheiden was met de „Arbeidsstandaard". Zdzisław Skórzyński staat aan het hoofd van de stootbrigade van betonwerkers. Op een zekere dag verscheen hij niet op het werk.
„Hebben jullie Zdzisław niet gezien? Waar is Skórzyński?" — vroegen zijn collega's.
„Bij kameraad Bierut!" — antwoordden de betonwerkers, trots op hun brigadeleider.
De President van de Poolse Republiek ontvangt dikwijls de stootarbeiders. Hij waardeert hun inspanning, stelt belang in hun prestaties en geeft hun raad en aanwijzingen.
Skórzyński was niet de enige, die een onderscheiding kreeg.
Het Zilveren Kruis van Verdienste werd o.a. toegekend aan de vrouwelijke metselaar Szarlińska.
Szarlińska, de eerste brigadiste van de vrouwelijke metselaarsgroep in Polen, werkt reeds niet meer aan de opbouw van de arbeiderswijk „Muranów".
Haar brigade bouwt thans het Huis van de Verenigde Poolse Arbeiderspartij.
„Staśka! Kom eens naar beneden!" — roepen haar collega's.
Van de top van de stellage verdwijnt een van de vrouwenfiguren in overall. Een ogenblik later is zij reeds beneden. Zij vertelt, hoe zij zich in 1949 liet inschrijven voor een metselaarscursus en hoe zij daarna haar werk aan de opbouw begon. De arbeid der vrouwen in het metselaarsvak was pionierswerk. Szarlińska zegt: „Het begin was niet gemakkelijk! Elke dag opnieuw moesten we hard werkend het metselaarsvak leren van onze mannelijke collega's. Dezen arbeidden reeds lang op bouwwerken, ze kenden het werk, dat ons nog erg moeilijk viel. Wij maakten fouten, zoals alle beginnelingen. En de collega's lachten ons uit. „Blijven jullie maar liever bij je potten en pannen!" — zeiden ze. „Van jullie metselarij komt toch nooit iets terecht!"
Szarlińska en haar kameraden lieten zien, wat er van hun metselarij terecht kwam! Niet ieder van haar collega's volbrengt 178% van de norm, en toch is dit het gemiddelde van de prestaties der vrouwelijke brigade. Szarlińska heeft de leiding. Zij heeft altijd plezier in het vak gehad. Het is prettig met eigen hand zelfs huizen te bouwen. Zij is trots op haar werk.
Jeugdige stootarbeiders uit geheel Polen zijn naar Warszawa gekomen voor de Nationale Conferentie der Arbeiders-Jeugdbeweging. Het waren degenen, die zich inspannen voor de verwerkelijking van het Zesjarenplan. De jeugdige arbeiders uit alle streken van het land voerden elk op hun beurt het woord. Zij vertelden van hun werk en hun prestaties.
Toen Szarlińska het woord nam en vertelde: „Ik ben metselaar", dreunde de zaal van het applaus.
Stanisława Szarlińska is twintig jaar. Zoals het merendeel der stootarbeiders in de Staatsonderneming voor de Bouw van Arbeiderswijken, is zij lid van de Poolse Jeugdvereniging. Zij heeft aanleg, is energiek en vol vuur voor haar werk.
Het Hoofdbestuur der Poolse Jeugdvereniging heeft haar uitgekozen voor de eerstkomende Voorbereidende Cursus voor de arbeiders- en boerenjeugd. Na afloop van deze cursus zal zij kunnen gaan studeren aan de Politechnische School.
Over acht maanden zal de metselaar Szarlińska ophouden te werken in haar vak. Zij wordt studente. Zij zal bij het opbouwwerk terugkeren als bouwkundig ingenieur.
Velen van de jeugdige metselaars, die werkzaam zijn in de Staatsonderneming voor de Bouw van Arbeiderswijken, studeren verder.
„Ik volg een vakcursus van één jaar" — vertelt metselaar Kucharski. — „Daarna wil ik mij inschrijven op het bouwkundig lyceum. Tweederde van onze brigade wil aan dit lyceum studeren."
De jonge metselaars leren en werken met vuur. 's Avonds zitten zij over de boeken gebogen en overdag sjouwen zij met stenen.
„We moeten zo veel mogelijk huizen bouwen" — zeggen ze. — „De mensen wachten op nieuwe woningen. We moeten opschieten!"

Op bezoek bij het

s.s. Jaroslaw Dabrowski

in Rotterdam

Op 27 April liep toevallig het pas gebouwde Poolse vrachtschip Jaroslaw Dabrowski de haven van Rotterdam binnen. Wij lieten ons de gelegenheid niet ontgaan om het schip te bezoeken, temeer, daar het slechts korte tijd hier zou blijven. Wij troffen de bemanning, deze korte tijd benuttend, ijverig aan het uitladen van goederen, waarop ergens de textielindustrie wacht. Desondanks konden de kapitein en de officieren wel even tijd vinden om ons op onze rondgang door het schip te begeleiden en op de vragen van ons landrotten een allerbereidwilligst antwoord te geven.

De kapitein, Tadeusz Dumania, een breedgeschouderde, gezette man in de beste jaren van zijn leven, kon ons niet direct te woord staan wegens enige dringende zaken, die eerst afgehandeld moesten worden, maar zijn plaatsvervanger, Tadeusz Lanicik, nam nu deze taak over. Hoe aangenaam waren wij verrast, toen hij ons in de messroom voor de manschappen bracht, — wij meenden in de officiersmess te zijn, tot hij vertelde, dat deze verder boven lag. Het was alles zo comfortabel ingericht, alles zo keurig en netjes uitgerust met de nieuwste technische en hygienische vondsten, dat het een van onze vrienden de vraag ontlokte, of dit voor een vrachtschip niet te luxueus was. De officiersmess, die niet veel van die voor de manschappen verschilde, verdiende insgelijks alle lof: men zou daar zeker bij een cigaretje allergezelligst kunnen zitten praten. Hier bestormden wij de Heer Zbiegnieuw Guzewski met onze vragen. Wij hoorden, dat de vrachtboot ook passagiers kon herbergen. Natuurlijk wilden wij deze ook graag spreken, maar er was er maar een, een Pool uit Vlissingen, Sygtned Tabulski, die het emigrantenleven vaarwel gezegd had. Hij verklaarde, dat hij hier geen toekomst kon opbouwen en dat het hem geen rust liet te zien, hoe zijn land onder het nieuwe regime steeds grotere vorderingen maakte op de weg naar de welvaart, terwijl hij werkeloos zijn jonge leven in den vreemde versleet. — Wij bezichtigden daarna enkele van de elf passagiershutten, waarvan de inrichting niet onder deed voor die op de nieuwste passagiersschepen.

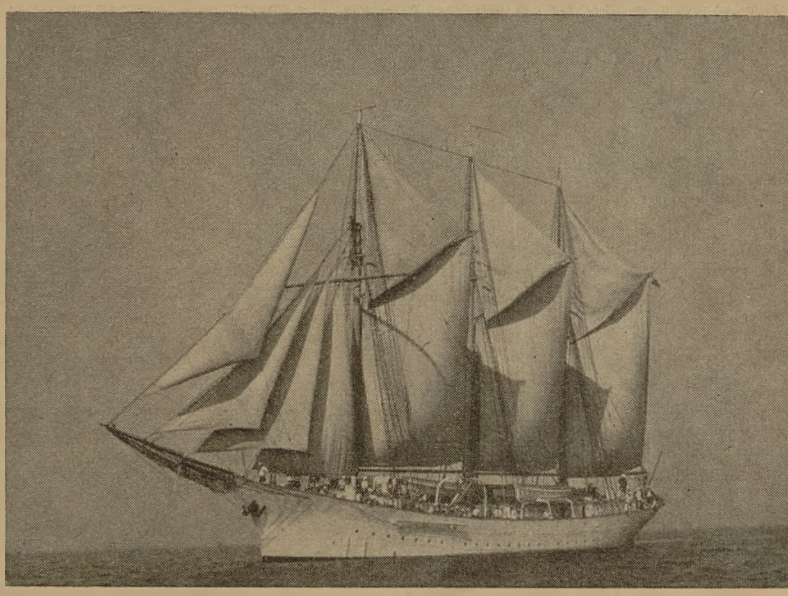
Nadat wij nog 2 messrooms en enige andere onderdelen zoals de radiokamer, de keuken en het clublocaal met de bibliotheek bezichtigd hadden, was het intussen etenstijd geworden. Wij troffen enige manschappen bij het middagmaal. In de gang stroomden ons de heerlijke braadgeuren van de Poolse keuken reeds tegemoet. De weldoorvoede zeelui waren vol lof over hun keuken en zij hadden geen ongelijk. Een heerlijke smakelijke soep, aardappels, verse groente en 200 gram vlees — met de mogelijkheid voor hen die meer vlees wensten nog eens daarvan bediend te worden — dit gaf geen reden tot klagen. Eieren zijn gerantsoeneerd op 2 per man per dag, brood en roomboter zoveel men verteren kan.

Wij konden er ons ook van overtuigen, dat wat de twee ons begeleidende officieren verklaard hadden over de kameraadschappelijke verhouding tussen bemanning en officieren en tussen de bemanning onderling, juist was. Ongevraagd vertelde ons de bemanning van haar gehechtheid aan het nieuwe Polen, dat werkelijk zorgt voor de gewone man, ze vertelde ons van haar vakverenigingen, die streng toezien op de naleving van alle contracten; de ouderen vergeleken de tegenwoordige toestanden op de schepen met de vooroorlogse, die werkelijk verschillen als dag en nacht.

Het was opvallend, dat 70% van de 51-koppige bemanning jonge kerels waren, nieuwelingen ook in het zeemansberoep. Treffend was ook hun peil van algemene ontwikkeling, hun levendige belangstelling voor de economische en politieke problemen en voor alles trof ons hun sterk vertrouwen in eigen kracht. Met de gekruide humor, die gelijk bekend de Polen eigen is, vertelden zij ons van de moeilijkheden, waartegen zij dagelijks te strijden hadden.

Met instemming van zijn kameraden verklaarde ons een der matrozen, waarom er zoveel jonge krachten op de schepen te vinden waren. De Poolse handelsvloot wordt in een dergelijk snel tempo opgebouwd en uitgebreid, dat steeds weer nieuwe mannen aangeworven moeten worden, die slechts een korte theoretische opleiding genoten hebben en zich hier de practijk snel eigen maken. Wanneer liefde en voorkeur voor het eenmaal gekozen zeemansberoep de drijfveren zijn, wanneer prestaties erkend worden en de kans op vooruitkomen open staat, dan overwint de scheepsgemeenschap alle moeilijkheden.

Een mooi Pools opleidingsschip „Iskra"

Een andere zeeman vertelde ons welke nieuwe lijnen de Poolse scheepvaart geopend heeft, dat vele schepen op China varen en dat het aandeel van Polen in de vaart op de wereldzeeën steeds groter wordt. Daarna legde hij ons uit, waarom de bemanning zo'n grote waarde hecht aan de practijk op het schip. In alle gesprekken nam het vaderland steeds een grote plaats in. Aller gedachten, dat kon men steeds weer vaststellen, houden zich bezig met de geliefden thuis. Het verlangen naar huis, naar nieuws van de dierbaren houdt alle nieuwelingen in het zeemansbestaan sterk bezig. Doch ook hierin wordt door de leiding zoveel mogelijk tegemoet gekomen. Het s.s. Jarosław Dąbrowski staat voortdurend in radiografisch contact met zijn thuishaven, Gdynia. Er komt regelmatig een bulletin uit. Kranten en tijdschriften en ook boeken staan ter beschikking. Een speciale officier, schertsenderwijs „Oko" (oog) genoemd, de Heer Guzewski, zorgt voor het geestelijk voedsel en voor de verhoging van het algemene ontwikkelingspeil.
Resultaten van zijn werk, dat vaak heel moeilijk, maar dankbaar is, konden wij overal constateren, vooral bij het bezichtigen van de clubzaal. Men kon zien, dat het daar aanwezige materiaal gebruikt werd, dat zich hier een opgewekt cultureel en politiek leven afspeelde. Van dit laatste getuigde ook de wandkrant, waarin de bemanning haar mening over de meest uiteenlopende onderwerpen neergeschreven had.
Na alles wat wij tot dan toe vernomen hadden, konden wij ons niet aan de indruk onttrekken, dat voor die goede geest van samenwerking, voor het naar verhouding hoge peil van de bemanning van de Jarosław Dąbrowski, zowel op cultureel als op politiek gebied, de verdienste toekwam aan de Heer Guzewski, het zogenaamde „Oko". Deze officier wekte onze speciale aan-

---

De zeilsport krijgt in Polen steeds grotere populariteit

De voornaamste taak van de lichaamsbouw in het Democratische Polen is de verbreiding van de lichamelijke opvoeding en sport onder de breedste lagen der bevolking. Sport en lichamelijke opvoeding, die vóór de oorlog alleen toegankelijk waren voor de niet al te talrijke groep van bevoorrechten, zijn heden een algemeen element geworden van de alzijdige opvoeding der Poolse bevolking.
Van de grote verandering, die zich in de ontwikkeling van de Poolse sport voltrokken heeft, getuigt o.a. het feit, dat er bij de Nationale hardloopwedstrijden, een massale sportmanifestatie, die een van de examens is voor het verkrijgen van de onderscheiding „Bereid tot Arbeid en Verdediging", in het jaar 1950 686.000 deelnemers zijn gestart, terwijl in de jaren vóór de oorlog, ook bij de betrekkelijk grote propagandacampagne, het record-aantal bij deze wedstrijden in 1938 38.000 bedroeg.
Deze geweldige vooruitgang op het gebied der verbreiding der lichaamscultuur is het resultaat van de nieuwe, op de ervaringen der Sowjet-Unie gebaseerde organisatie van onze sport, is het gevolg van het doordringen der lichaamscultuur in fabrieken, op het platteland, in scholen en academies.
De organisatie van de sport in Polen berust op de werkzaamheid van enige sportleiders, wier arbeid gericht wordt door het Hoofdcomité voor Lichaamscultuur, een socialistisch staatsorgaan, dat wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van alle leiders. De activiteit van de sport voor arbeiders berust bij de vakverenigingen. In de Centrale Raad van Vakverenigingen is een afdeling voor Lichamelijke opvoeding en sport, die de leiding geeft aan de sportbeweging op de fabrieken. Deze bestaat uit acht onderafdelingen, die de aanverwante vakverenigingen verbinden. Elk van deze onderafdelingen heeft een hoofdraad, die de leiding heeft over de districtsraden, die op dit terrein actief zijn.
De organisatiestructuur van elke onderafdeling is als volgt: de belangrijkste vereniging van de sportafdeling is de sportbond bij de fabriek. Zulk een bond, die de brede rijen van werkers op een gegeven fabriek groepeert met het doel hun liefde voor lichaamscultuur op te wekken, is verdeeld in secties, waarvan de belangrijkste die van algehele voorbereiding is. De voornaamste taak van deze sectie is de leden voor te bereiden op het verwerven van de onderscheiding „Bereid tot Arbeid en Verdediging" en op systematische training, die de verhoging der lichamelijke conditie ten doel heeft.
Sommige secties van de bond, die samengesteld zijn uit mensen met een uitgesproken voorliefde voor een zekere tak van sport, starten in de kampioenswedstrijden van de districten en hebben de mogelijkheid zelfs in de nationale teams te komen. De bond heeft een staatsinstructeur ter beschikking, ontvangt van de onderafdeling complete inrichtingen en uitrustingen en disponeert over een uitgebreide sportbibliotheek, die theoretische en practische aanwijzingen geeft over de activiteit van de bond.
Van de ontwikkeling der sportbonden bij de fabrieken getuigen het best de gegevens van de laatste twee jaar. Zo had bijvoorbeeld de onderafdeling voor leden van de vakverenigingen der spoorwegen, posterijen en transportbedrijven in 1949 126 bonden bij fabrieken en in 1950 185 bonden. De onderafdeling voor

dacht. Na enige voorzichtige vragen kwamen wij te weten, dat wij een oude beproefde vrijheidsstrijder voor ons hadden, een man die een moeilijk leven van armoede en strijd achter zich had. Door nood en ellende verliet hij, zoals millioenen van zijn landgenoten, het vooroorlogse Polen om zijn brood in de vreemde te verdienen. Hij bemerkte al spoedig, de ongerechtigheid die overal zowel in zijn vaderland als in het buitenland heerste. En hij nam de strijd ertegen op, de strijd tegen het fascisme. Aan de kant van de Spaanse republikeinen streed hij in de Dąbrowski Brigade. Na de overwinning van Franco dreigde hem deportatie naar Afrika. Hij vluchtte. Zijn eigen land had oude ervaren strijders nodig en hij liet Frankrijk in de steek om thuis zijn strijd voor de nationale en sociale vrijheid voort te zetten en na de bevrijding het socialisme te helpen opbouwen.

Deze eenvoudige arbeider verovert de harten en hoofden van zijn landslieden, hij is zoals hij zelf zegt, hamer en aambeeld tegelijkertijd. Want het is vaak een moeilijke strijd tegen de nalatenschap die de vijanden van de vooruitgang, het feodalisme en het kapitalisme achtergelaten hebben. Doch uit zijn open blik en zijn duidelijke woorden, die als hamerslagen neerkomen, spreekt de vaste wil zijn doel na te streven tot het bereikt is.

Wij namen afscheid. Ook op ons maakten de eenvoudige doch overtuigende woorden van de man die Oko, het oog, genoemd wordt en die zo rotsvast gelooft in de toekomst van het nieuwe Polen en in de nieuwe alles omwentelende idee, een diepe indruk.

Wij wensen onze vrienden veel geluk op hun verdere reizen en willen hierbij tegelijkertijd onze dank uitspreken voor de hartelijke ontvangst, die de bemanning en de officieren ons bereid hebben.

M. G.

---

bouwarbeiders is uitgegroeid van 151 bonden in 1949 tot 305 bonden in 1950. De onderafdeling voor arbeiders van de hoogovens en de metaalindustrie, genaamd „Staal", vertoont een groei van 153 bonden in 1949 tot 271 in 1950.

Er zijn ook clubs, die in hun secties de bekwaamste leden der sportbonden groeperen; deze hebben tot voornaamste taak, de sport verder te ontwikkelen. En hier zien wij, dat de zorg van de onderafdeling groot en alzijdig is. De clubs ontvangen geregeld financiële steun, zijn goed uitgerust en beschikken over talrijke trainers en instructeurs.

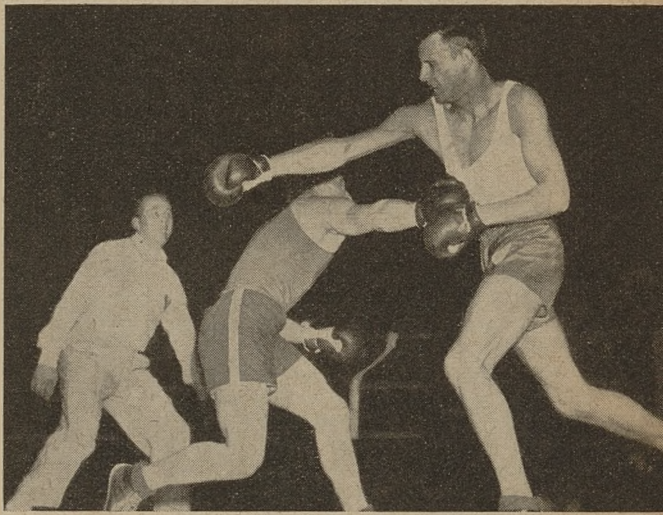
De Afdeling voor Lichaamscultuur en Sport van de Centrale Raad van Vakverenigingen gaat van het principe uit, dat de clubs zich niet mogen beperken tot één of twee takken van sport, maar moeten beschikken over een groter aantal secties, die vooral de nadruk leggen op gymnastiek, zwemmen, lichte athletiek, boksen, voetbal, wedstrijden, enz.

De wat omvang betreft tweede sportfactor is de sport op het platteland, die vóór de oorlog geheel niet bestond. De gegevens van eind 1950 vermelden, dat de Volkssportbonden, die de lichaamscultuur op het land verbreiden, 270.700 leden hadden, die in 7.150 verenigingen waren gegroepeerd. Dit zijn belangrijke resultaten, wanneer wij in overweging nemen, dat er op het Poolse platteland generlei sporttradities bestonden, dat er in 1946 op dit terrein slechts 55 Volkssportverenigingen met 2.515 leden werkzaam waren.

De plattelandssport staat onder toezicht van de Bond voor Boeren-Eigenhulp, de massaorganisatie op het land. De Volkssportbonden ontvangen van de Bond voor Boeren-Eigenhulp de nodige hulp in de vorm van uitrusting, instructeurs en uitgeverijen, en gelijk de sportbonden bij de fabrieken, nemen zij deel aan de kampioenwedstrijden der districten in allerlei takken van sport. Er wordt ook op de scholen en academies veel aan sport gedaan. Op elke school is een sportbond, die onder toezicht staat van de school en van één der onderafdelingen. Naast de sportbonden bestaan er op de hogere scholen ook clubs van de Academische Sportvereniging, die de beste sportslieden onder de studenten groepeert. Voor zover het de sportbonden der hogere scholen betreft, zien wij een groei van 115 bonden in 1949 tot 185 bonden in 1950.

Alles bij elkaar, de schooljeugd inbegrepen, wordt de sport systematisch beoefend door ongeveer 5 millioen mensen.

W. G.

De middelgewicht-boksers Maciejewski en Piórkowski in actie

De twee grote dagbladen „Tribuna Luda" van Warszawa en „Rude Pravo" van Praag organiseren een vredeswielerwedstrijd. Een groep renners nabij Katowice.

⋆ KORTE BERICHTEN ⋆

Cultuur en Voorlichting

Enkele cijfers mogen de enorme groei op het gebied van de Cultuur en Voorlichting belichten: In 1929 verschenen er dagbladen in 900.000 exemplaren. In 1950, bij een bevolkingsvermindering van 10 millioen, driemaal zoveel. Het aantal bibliotheken bedraagt momenteel 4000 met in totaal ruim 10 millioen boeken. Ook de uitgave van schoolboeken en jeugdlectuur vertoont een imposante groei.
Voor 1951 is de uitgave beraamd van 5000 nieuwe boeken met een totale oplage van 117 millioen exemplaren. Tevens worden de grote klassieke Poolse en buitenlandse schrijvers in massale oplagen herdrukt. Ook moderne buitenlandse auteurs verschijnen alom in vertalingen.

Ter gelegenheid van de Week van Voorlichting, afd. Boeken en Pers is in Szczecin een Mitsjoerin-tentoonstelling geopend. In Wrocław zijn diverse tentoonstellingen geopend: van verschillende bibliotheken, van tijdschriften, „61 Jaar 1 Mei", „De Strijd voor de Vrede" enz .enz.
In Warszawa is een school „De Club voor Rationalisatie der Wetenschap" opgericht, die 96 vrouwelijke leden telt. Eens per maand worden op een vergadering allerlei ideeën en de resultaten der reeds in practijk gebrachte ideeën besproken. De afgevaardigden naar deze vergaderingen verklaren, dat het mogelijk is meer en sneller te leren. In elke klasse hangt een bord van de Club, waarop de beste werkmethoden staan aangegeven, b.v. op welke wijze men het best zijn huiswerk kan maken, enz. enz. De Club wil ook een cursus stenografie invoeren. Een mooi resultaat van de Club is het afnemen van het aantal onvoldoende cijfers.

In het gehele land worden medische vacantiecursussen georganiseerd. De jeugd wordt gewezen op het belang van de Gezondheidsdienst en bekend gemaakt met het leven op het land. Zij wordt opgeroepen tot hulp bij de socialisatie en electrificatie der dorpen.

Ook de film staat in dienst van de volksvoorlichting. Zo zijn er talrijke films op populair-wetenschappelijk gebied, over het werk van de Brandweer enz. enz.

De redactie van het tijdschrift „Film" heeft een concours uitgeschreven voor het beste antwoord op de volgende vragen:

1. Hoe stelt u zich de taken van de Filmclub voor en hoe zou u zulk een club organiseren in uw fabriek, school of organisatie?
2. Welke Poolse speelfilm vindt u de beste en waarom? Welke fouten ziet u in de reeds vervaardigde speelfilms en welke onderwerpen moet de Poolse cinematografie volgens u in haar eerstkomende productie behandelen?
3. Welke Poolse documentaire films hebt u gezien? Welke vindt u de beste? Wat zou u in verdere documentaire films wensen te zien?

Er zijn prijzen uitgeloofd voor de beste antwoorden: 1e prijs 600 złoty, 2e prijs 400 złoty en 3e prijs 300 złoty. Verder worden er boeken verloot onder alle deelnemers.

Uitbreiding van de zijderupsenteelt

Ter verbetering en uitbreiding van de zijderupsteelt heeft Polen onlangs uit Bulgarije en andere landen grote hoeveelheden eieren van waardevolle zijderupsen laten komen. Districtsinstructeurs, die in speciale cursussen van het Ministerie van landbouw zijn geschoold, staan de kleine boeren bij de aanplant van nieuwe moerbeibomen met hun raad bij. Op grond van deze maatregelen, die in de toekomst nog intensiever zullen worden, schrijft het plan een opvoering van de productie van natuurzijde tot 232% van de tegenwoordige hoeveelheid voor.

Pools-Bulgaars handelsverdrag

Op 30 Maart werd in Warszawa een Pools-Bulgaars handelsverdrag over de warenruil tussen beide landen in 1951 ondertekend. Polen zal hoofdzakelijk walsproducten, spoorwegmateriaal, producten van de chemische en de metaalindustrie en textielwaren aan Bulgarije leveren en in ruil hiervoor gekleurde metalen, tabak, industriële vetten, schapenwol, rijst, wijn, enz. ontvangen.

Een van de grootste cementfabrieken van Europa

Een van de grootste cementfabrieken van Europa is thans bezig te ontstaan bij Wierzbica, in het wojewodschap Kielce, temidden van een gebied dat rijk is aan vindplaatsen van kalk en mergel. Op het ogenblik is men reeds bezig met het aanbrengen van machines en bakovens, zodat de productie nog in dit jaar begonnen kan worden en begin van het volgend jaar op volle toeren zal draaien.
De afzonderlijke gebouwen van het complex zijn aaneengevoegd in de vorm van een ellips, die door de werkplaatsen volgens de gang van het productieproces gevormd wordt en begrensd is door het administratiegebouw aan de ene, door de kalksteengroeven aan de andere kant, welke laatste geheel mechanisch geëxploiteerd worden. Ter voorkoming van de vroeger onvermijdelijke stofontwikkeling, die o.a. ernstige schade voor de omliggende graslanden zou kunnen veroorzaken, zijn de verschillende werkplaatsen door onderaardse transportgangen met elkaar verbonden. Ook de bedrijven zelf zijn van de modernste hygiënische veiligheidsinrichtingen voorzien, waaronder reusachtige installaties voor het wegzuigen van stof, die het tot nu toe noodzakelijke dragen van stofmaskers overbodig maken. In de arbeiderswoonwijk, die naast het fabriekscomplex geprojecteerd is, zijn de eerste woonblokken reeds verrezen.

Montage aan de lopende band van de „Star 20"-Lkw

De montage van de in de automobielfabrieken van Starachowice vervaardigde „Star 20"-Lkw geschiedt sinds begin April aan de lopende band, in plaats van, gelijk vroeger, op hooggeplaatste onderstellen. Reeds de eerste dag maakte de 132 m lange lopende band een verkorting van de gebruikelijke arbeidstijd tot minder dan de helft mogelijk. Nog voor het einde van het zes-jarenplan — zo verzekeren de arbeiders — zal iedere 15 minuten een „Star 20" de werkplaats verlaten.
In de loop van het komende jaar zal een reeks nieuwe personen- en vrachtautofabrieken in bedrijf worden gesteld, o.a. in Lublin en in de voorstad van Warszawa, Zeran. Intussen hebben de arbeiders van Zeran echter besloten als extra verrichting ter ere van de 1e Mei, in plaats van de oorspronkelijk voor 1952 geprojecteerde aanvang van de productie, de eerste Pkw's reeds dit jaar af te leveren.
Ook op het gebied van de productie van aanhangwagens is verdere vooruitgang te constateren. Zo is een 10-tonsaanhangwagen voor het transport van lang hout nu in serieproductie gebracht. Verder is men begonnen met de vervaardiging van 6 tons-aanhangwagens voor tractoren en vrachtwagens.

Nieuwe werkwijze bij de bouw van de ondergrondse in Warszawa

In Warszawa is het graafwerk voor de bouw van de eerste ondergrondse spoorlijn van de hoofdstad begonnen, waarbij talrijke moderne, op de ervaringen van de bouwers der Moskouse Metro gebaseerde methoden in toepassing gebracht zullen worden. Zo worden op gedeelten met een hoog grondwaterpeil ijsmachines opgesteld, die de grond vóór het begin der werkzaamheden opvriezen — een methode, die ook in de Poolse mijnbouw bij de aanleg van nieuwe schachten de beste resultaten geboekt heeft.

Adressen van Ondernemingen voor de Buitenlandse Handel

Centralne Biuro Łożysk Tocznych „CEBILOZ"
Centraalbureau Voor Kogellagers „CEBILOZ" — Warszawa, Krakowskie Przedmieście 47/51
Telefoon: 73950 — Telegramadres: CEBILOZ Warszawa

Centrala Eksportowo-Importowa Premysłu Drzewnego
Import en Export Centrale voor Houtproducten — Exportbureau, Warszawa Miodowa E
Telefoon: 8-86-74 — Telegramadres: CEPEDE Warszawa

Centrala-Morska Importowo-Eksportowa
Import- en Export- Zeecentrale — Warszawa, Hoża 35
Telefoon: 7-49-80—84 — Telegramadres: CENTROMOR Warszawa

Centrala Zaopatrzenia Materialowego Przemysłu Węglowego
Centrale Voor de Materiaalvoorziening van de Kolenmijnen — Import Bureau, Katowice, Plebiscytowa 36
Telefoon: Centrale 3-59-81; Bijkantoor: Lwowska 11; Telefoon: 8-68-02; 8-65-01 — Telegramadres CENTROZAP Katowice

Centrala Zaopatrzenia Hutniczego
Centrale Voor de Voorziening van Hoogovens, Import Bureau, Katowice, Armii Czerwonej 12/14
Telefoon: 3-67-01/05; 3-49-41/45. Bijkantoor: Warszawa, Na Skarpie 21. Telefoon: 8-81-93; 8-81-96 — Telegramadres CENTRORUD Katowice

Centrala Spóldzielni *Mleczarsko-Jajczarskich*
Centrale Voor de Melk- en Eieren-Coöperaties — Warszawa, Hoża 66/68
Telefoon: 8-96-00/5 — Telegramadres: CESEMJOT Warszawa

Centrala Handlowa Przemysłu Cukrowniczego
Handelscentrale van de Suikerindustrie, Warszawa, Al. Niepodległości 161
Telefoon:: 4-00-80 — Telegramadres: CUKROZBYT Warszawa

„DAL" Towarzystwo Handlu Międzynarodowego S.A.
„DAL" Vereniging voor de Buitenlandse Handel N.V. — Warszawa, Nowy Swiat 40
Telefoon: 7-58-60 — Telegramadres: DALOS Warszawa

Polskie Towarzystwo Handlu Zagranicznego dla Elekrotechniki „ELEKTRIM", Sp. z. o. o.
Poolse Maatschappij voor Buitenlandse Handel in Electrotechnische Artikelen „ELEKTRIM", Naamloze Vennootschap — Warszawa, Siena 32
Telefoon 8-01-20 — Telegramadres: ELEKTRIM Warszawa

Polskie Zakłady Zbożowe — Biuro Handlu Zagranicznego
Poolse Graanbedrijven — Bureau voor Buitenlandse Handel, Warszawa, Kopernika 30
Telefoon Directie: 8-21-69 — Telegramadres EXPEZET Warszawa

Państwowa Centrala Drzewna „PAGED"
Staats-Houtcentrale „PAGED" — Bureau voor Buitenlandse Handel, Warszawa, Plac 3-ch Kryży 18
Telefoon: 7-50-20/23 — Telegramadres: HAZAPAEED Warszawa

„HORTUS" Import i Eksport Nasion

„HORTUS" Import en Export van Zaden, Warszawa, Klonowa 20
Telefoon: 8-08-24/29 — Telegramadres: HORTUS Warszawa

„FILM POLSKI" Biuro Zagranicznego Obrotu Filmów

„POOLSE FILM" Bureau voor de In- en Verkoop van Films in het Buitenland — Marszałkowska 56
Telefoon: 8-61-33 — Telegramadres: IMEX-FILM Warszawa

Centrala Rybna

„Viscentrale, Bureau voor Buitenlandse Handel, Warszawa, Puławska 14
Telefoon Centrale: 7-10-22 — Telegramadres MOTORIM Warszawa

„PAPEXPORT" Centrala Eksportowo-Importowa

„PAPEXPORT" Import- en Exportcentrale voor de Papierindustrie — Warszawa, Wspolna 50
Telefoon: 8-10-00 — Telegramadres PAPEXPORT Warszawa

Centrala Produktów Naftowych

Aardolieproducten Centrale, Warszawa, Rakowiecka 39
Telefoon: 4-00-20/25 — Telegramadres: PETROL, Warszawa

„POLIMEX" Polskie Towarzystwo Importowe Maszyn i Narzędzi

„POLIMEX" Poolse Import Maatschappij voor Machines en Werktuigen — Warszawa, Czackiego 7/9/11
Telefoon Centrale: 7-57 20 — Telegramadres: POLIMEX Warszawa

Centralny Zarząd Przemysłu Mięsnego

Centraal Bureau voor de Vleesindustrie, Bureau voor de Buitenlandse Handel, Warszawa, Złota 37
Telefoon Directie: 7-33-80 — Telegramadres: POLMEAT Warszawa

Polskie Towarzystwo Maszyn Biurowych

Poolse Kantoormachines Maatschappij N.V. — Warszwawa, Szpitalna 8
Telefoon: 8-27-25 — Telegramadres: TABULATOR Warszawa

Centrale Importowa Przemysłu Włokienniczego „TEXTIL-IMPORT"

Importcentrale voor de Textielindustrie „TEXTIL-IMPORT — Łódż

„LAS" Państwowa Centrala Leśnych Produktów

„LAS"Staatscentrale voor Bosproducten, Bureau voor Buitenlandse Handel, Warszawa, Al. Jerozolimskie 57
Telefoon: 8-72-21 — Telegramadres: ZALAS Warszawa

„DOM KSIAZKI" Centrala Obrotu Księgarskiego

„DOM KSIAZKI" Boekhandelscentrale — Bureau voor de Buitenlandse Handel, Warszawa, Wiejska 16
Telefoon: 8-23-77